

TOOLKIT VOOR LEERKACHTEN

*Die met vrijwilligers werken
in de taalklas*

©DJAKOB

Mede gefinancierd door het
programma Erasmus+
van de Europese Unie

Hoe gebruik je de toolkit?

Welkom in 'the teacher's toolkit'. Dit boek is een handleiding voor taalleerkrachten die met vrijwilligers werken om hun studenten te helpen.

Het boek is geschreven door taalleraars uit vijf Europese landen. We vonden inspiratie bij vele andere leerkrachten en groepen met wie we gesproken hebben tijdens ons onderzoek. Leraars en vrijwilligers in Europa hebben nieuwe, efficiënte manieren ontdekt om een vreemde taal te leren. We brengen ze in deze toolkit aan bod via case studies.

Er is heel wat variatie in de manier waarop een vrijwilliger het leerproces kan ondersteunen. Waarschijnlijk is niet elk item in dit boek relevant voor elke leraar. In plaats van het boek helemaal uit te lezen, kan de toolkit gebruikt worden als een inspiratiebron, waaruit je zelf haalt wat je wil.

De eerste bladzijden van het boek gaan in op de brede context van het vrijwilligersverhaal. Daarna worden enkele praktische punten bekeken. Wat zijn de voordelen en nadelen van vrijwilligerswerk? Hoe kun je efficiënte vrijwilligers rekruteren? Hoe ga je met hen aan de slag? Hoe kun je ze introduceren in het lessenpakket en hoe evalueer je hun werk?

Het grootste deel van de toolkit bevat praktische ideeën en tools voor de lessen, waarbij de focus ligt op hoe je de vrijwilliger het best kunt gebruiken. De meeste leerkrachten zullen met vrijwilligers werken in de klas, wat je terugvindt in de oefeningen. We maken geen gebruik van projectors of digitale borden om de toolkit voor een zo breed mogelijk publiek nuttig te maken.

Op het einde van de toolkit vind je tips om de samenwerking met je vrijwilliger te evalueren en punten om over na te denken. Wij hebben ondervonden dat onze lespraktijk beter wordt als je over bepaalde items grondig nadent. Goed lesgeven heeft vaak evenveel met attitude te maken als met technische bagage. Dat is ook zo als je met vrijwilligers werkt.

In deze toolkit vind je

Info over hoe je vrijwilligers kunt gebruiken binnen en buiten de klas

Werken met vrijwilligers: kansen en moeilijkheden.....	3
Wat kunnen vrijwilligers doen? Rollen en verantwoordelijkheden.....	5

Richtlijnen om vrijwilligers aan te werven en te introduceren

Aanwerving vrijwilligers.....	8
Introductie vrijwilligers	10

Praktische activiteiten en oefeningen waarbij je vrijwilligers goed kunt gebruiken

Spelletjes.....	13
Activiteiten in de klas.....	22

Stof tot nadenken

Integratie.....	50
Participatieve pedagogie en vrijwilligers.....	52
Multilinguïstische pedagogie.....	53

Tot slot

Iets over TERMINOLOGIE

In deze toolkit gebruiken we de term leraar om te verwijzen naar een geschoolde en betaalde leerkracht op een normale school. De termen student en leerder worden door elkaar gebruikt om te verwijzen naar volwassenen die een vreemde taal leren.

Werken met vrijwilligers:

KANSEN EN MOEILIKHEDEN

Waarom werken met vrijwilligers? Welke voordelen kunnen zij scheppen? Vrijwilligers kunnen het leerproces ondersteunen en verhogen. Ze kunnen optreden als een extra luisterend oor, meer spreektijd bieden, aandacht en ondersteuning. Ze kunnen inspringen als je het net te druk hebt om de klas in orde te zetten of kopieën te maken. En als je een gemengde groep hebt, kunnen ze een deel van je taak overnemen.

VOORDELEN:

Vrijwilligers kunnen:

- studenten meer aandacht geven en meer gelegenheden om te spreken.
- klassen met verschillende niveaus en/of speciale behoeften helpen managen.
- kennis en ervaring aanbieden uit het land.
- ondersteuning bieden aan studenten.

Taallessen hebben het niet alleen over taal; er zijn altijd kansen om kennis en ervaring met elkaar te delen. Om het even welk onderwerp kan aan bod komen: hoe werkt de school, hoe werkt de gezondheidszorg,... Vrijwilligers kunnen hun ervaring delen. Ze wonen al een tijdje in het land en hebben zelf ondervonden hoe een en ander werkt: de papierwinkel, hoe je bepaalde diensten kunt bereiken, hoe dingen werken.

De klas kan daarbij helpen als een gemeenschap van mensen die graag samen zijn. Vrijwilligers kunnen hiertoe bijdragen. Ze hebben ongetwijfeld dingen gemeen met de studenten: ze wonen misschien in dezelfde buurt, spreken dezelfde taal, hebben dezelfde culturele en/of religieuze achtergrond. Misschien hebben ze nog andere dingen gemeen: dezelfde interesses, hobby's, ervaringen. Al deze relaties tussen leerders en leraars en vrijwilligers zorgen ervoor dat de sfeer in de klas beter wordt.

Nochtans zijn er leraars die bang zijn om met vrijwilligers te werken. Een vrijwilliger kan het leerproces hinderen door fouten op een ongepaste manier te corrigeren, door conversaties te domineren en zo meer. Leraars worden niet betaald voor de extra tijd en inspanning die het aanwerven en begeleiden met zich meebrengt.

Als je graag met vrijwilligers wil werken maar eraan twijfelt hoe je ermee begint, dan is dit boek iets voor jou. We kijken naar een efficiënte aanwerving en begeleiding en geven tips om goed samen te werken. Kortom, hoe haal je het meeste

uit wat vrijwilligers te bieden hebben en hoe bescherm je je tegen de eventuele problemen.

Volgens ons loont het de moeite om tijd te maken voor een positieve leraar-vrijwilliger-relatie. Duidelijke communicatie en basisregels zorgen ervoor dat ongewenste gedragingen uitblijven.

Het vraagt tijd om een nieuwe relatie op te bouwen. Hoe goed je er ook aan begint, er zullen altijd spanningen zijn. Als je iemand anders in je klas toelaat, is er altijd een periode van aanpassing. Het is onze taak als leraar om open te staan voor nieuwe ideeën die ons leerproces uitdagen. Op onze beurt delen wij onze ervaring en pedagogische vaardigheden met de vrijwilligers. Met andere woorden, we leren hen om assistent-leerkracht te worden. Al bij al is het een vruchtbaar proces, dat de tijd waard is die je erin stopt.

NADELEN:

Vrijwilligers kunnen:

- onregelmatig komen en je planning bemoeilijken
- slecht corrigeren
- te veel praten en studenten te weinig ruimte geven om te spreken
- extra werk verschaffen aan de leerkracht, die niet betaald is om vrijwilligers te introduceren en te helpen

“In de eerste plaats moeten we ervoor zorgen dat de studenten zich thuis voelen in de klas. Met de hulp van vrijwilligers wordt dat een stuk gemakkelijker.”

Leraar uit Oostenrijk

HEEFT VRIJWILLIGERSWERK EEN NEGATIEVE INVLOED OP PROFESSIONELE TAALLERAARS?

In sommige landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, rijst bezwaar tegen vrijwilligers, omdat het jobs en fondsen kan kosten. Daarom focust deze toolkit expliciet op het werk van betaalde leerkrachten naast vrijwilligers.

We weten uit onderzoek dat heel wat onbetaalde vrijwilligers in Europa lessen organiseren voor vluchtelingen als er geen fondsen of betaalde leerkrachten beschikbaar zijn. Vaak is het de enige kans die vluchtelingen hebben. Vrijwilligers zijn ook vernieuwend op het vlak

van informele taalverwerving. We willen hen hiervoor danken.

Tegelijkertijd willen we wijzen op het belang van professionele taalleerkrachten. Zij bieden een niveau aan van expertise en ervaring dat alleen de meest toegewijde en financieel onafhankelijke vrijwilligers kunnen bereiken. Zij zijn van vitaal belang om vluchtelingen te helpen om een taal te leren.

ROLLEN

Wat kunnen vrijwilligers doen?

Het loont de moeite om na te denken over de manier waarop je graag met vrijwilligers zou willen werken. Vrijwilligers kunnen leerkrachten helpen in de klas en buiten de klas, hulp bieden bij formele en informele leermomenten (zie afbeelding volgende bladzijde). Hieronder vind je een aantal manieren waarop vrijwilligers de les kunnen ondersteunen, zowel in de klas als buiten de klas.

Vrijwilligers in de klas

In de klas kunnen vrijwilligers heel wat dingen doen. Sommige vrijwilligers houden zich aan één rol, andere mensen passen zich aan volgens de les.

Vrijwilligers als taalcoach

Sommige leraars gebruiken vrijwilligers om te werken met een bepaalde student of in een klein groepje, terwijl de leraar zich met de rest van de klas bezighoudt. Dit kan nuttig zijn als één of twee studenten specifieke behoeften hebben. De vrijwilliger kan zich ook met elke student een tijdje bezighouden. Ze kunnen zich concentreren op één bepaalde taak: lezen, spreken, een tekst schrijven. Ze kunnen ook na-gaan wat de student nodig heeft.

Nuttig voor: introverte types; vrijwilligers met een leraarsdiploma

Vrijwilligers als deelnemers (met goede kennis van de taal)

Hier nemen vrijwilligers deel aan de klasactiviteiten zonder te weten waar de les over gaat. Dit kan helpen om een gevoel van gelijkheid en vriendschap te creëren tussen vrijwilligers en studenten en om hun relatie verder uit te bouwen. Door de goede kennis van de taal begrijpen ze alle opdrachten, zodat ze de studenten kunnen aanmoedigen om deel te nemen.

Nuttig voor: vrijwilligers die niet altijd kunnen komen; extraverte, praatgrage vrijwilligers

Vrijwilligers als assistenten

Sommige landen zoals Denemarken hebben professionele, betaalde leerkrachtassistenten, maar dit is niet weggelegd in de meeste

“Mijn vrijwilliger was geweldig. We hadden in de les een ouder echtpaar. De man had gehoorproblemen, waardoor hij moeilijk kon volgen. De vrijwilliger sprak dezelfde taal en kon met hen apart werken. Ze voerden samen gesprekken. De mensen waren op hun gemak. Het was super om over zo’n vrijwilliger te beschikken.”

**Leerkracht
Verenigd Koninkrijk**

scholen in Europa. De vrijwilligers die als assistenten optreden, kunnen stagiairs zijn of gepensioneerde leerkrachten. Ze helpen de leerkracht in de les: begeleiden, superviseren, fouten corrigeren enzovoort. Ze kunnen zelfs betrokken worden bij de voorbereiding van de les.

Vrijwilligers als hulp bij de administratie

Heel wat vrijwilligers maken taallessen mogelijk door te helpen op een of ander domein, bijvoorbeeld kinderopvang of administratie. Deze mensen zijn misschien niet direct betrokken bij de taalverwerving, maar hun engagement maakt het bepaalde mensen mogelijk om

aan de lessen deel te nemen.

Vrijwilligers buiten de klas

Vrijwilligers kunnen ook aan activiteiten deelnemen buiten de klas en optreden als language buddies. Studenten hebben er voordeel bij als ze in contact komen met een vrijwilliger en meedoen aan een extra activiteit buiten de klas. Door een goede samenwerking met de leraar kunnen vrijwilligers extra ervaringen en activiteiten plannen, die aansluiten bij wat de studenten leren in de klas. Hieronder enkele voorbeelden.

Excursies begeleiden

Omdat taalverwerving niet ophoudt in de klas, kunnen excursies een ideale context bieden voor taalpraktijk en immersieonderwijs. Tegelijkertijd zorgen ze voor teambuilding. De

namen van vruchten leren in de klas is één ding, maar ze gaan kopen op de markt is iets anders. Bespreken hoe je bepaalde diensten in het centrum kan bereiken is goed, maar samen naar de bib gaan om je in te schrijven is weer wat anders. Vrijwilligers kunnen mee op excursie gaan of eventueel zelf iets organiseren.

Language buddies

In verschillende projecten werden vrijwilligers en vluchtelingen van in het begin aan elkaar gekoppeld. Daarna kunnen ze elkaar onbeperkt ontmoeten. Sommige projecten bieden supervisie en groepsactiviteiten, maar de focus blijft liggen op de persoonlijke contacten. Buddying is niet altijd alleen op taalverwerving gericht, maar de contacten zorgen alleszins voor bijkomende taalpraktijk. Iemand die geduldig kan luisteren, is een waardevolle hulp voor elke taalleerder.

Groepen, activiteiten en clubs buiten de klas

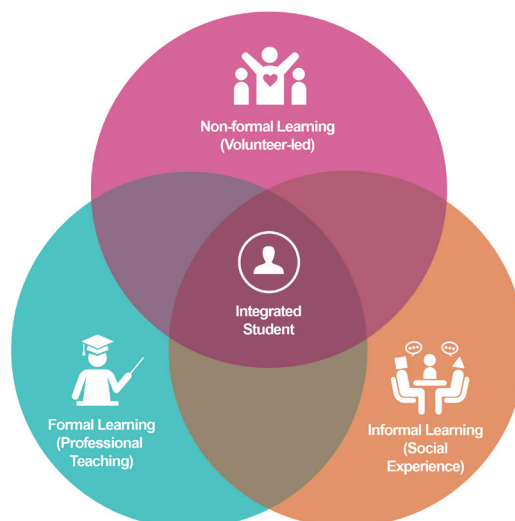
Gemeenschappelijke interesses, belangen, talenten of passies kunnen allemaal leiden tot vruchtbare contacten. Taallearaars kunnen hun studenten stimuleren om lid te worden van een club (een sportclub, een kookactiviteit, een vakbond, een project voor tuinliefhebbers,...) door een vertegenwoordiger van een club uit te nodigen om in de klas te komen spreken. Leerkrachten kunnen de clubs helpen op het gebied van taalverwerving en allerlei andere dingen om de vluchtelingen beter te integreren.

Het VIME model

Het VIME (Volunteers in Migrant Education) onderzoeksproject stelt dat een goede taalverwerving een combinatie vereist van goed lesgeven (formeel) en ondersteuning met vrijwilligers buiten de klas (informeel), aangevuld met real life contexten zoals kookclubs of museumbezoeken ('sociale ervaring').

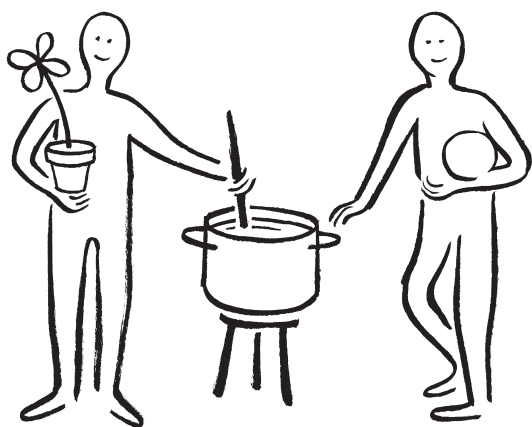
Meer info bij <https://www.languagevolunteers.com/>

- ▶ 1:1 or small groups
- ▶ Speaking practice conversation clubs
- ▶ Homework help
- ▶ Qualifications
- ▶ Qualified teachers and Volunteer teaching assistant
- ▶ Cooking clubs
- ▶ Gardening
- ▶ Museums
- ▶ Other social activities
- ▶ Support with accessing services

BIJT IN JE VRIJE TIJD

Het doel van 'Bijt in je vrije tijd' in Leuven, België, is om migranten in contact te brengen met sportclubs en verenigingen. In oktober en november kunnen migranten gratis deelnemen aan meer dan vijftig activiteiten. Op die manier kunnen ze Nederlands spreken met andere deelnemers. De activiteiten zijn opgesplitst per niveau en interesse. Er zijn ook groeps- en gezinsactiviteiten.

Dit initiatief is een interessante case study van de samenwerking tussen de leraar en een vereniging. Om de samenwerking met migranten te bevorderen, worden introductiedagen georganiseerd samen met taalscholen. Er komen mensen naar school die activiteiten aanbieden tijdens de lessen, zodat studenten ze kunnen uitproberen op een informele manier. Studenten komen ook in contact met vrijwilligers. Ze kunnen met elkaar afspreken om samen de activiteiten te doen.

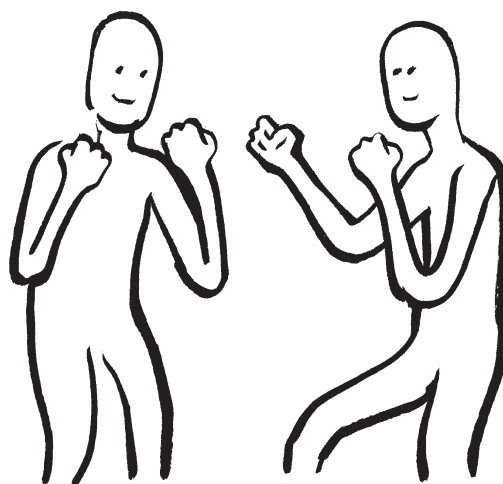
De inbreng van de leraars is cruciaal. Zij ontvangen partners in de klas en helpen de studenten om aangepaste activiteiten te vinden. Ze weten wat de studenten interesseert en ze kennen hun niveau, want bepaalde activiteiten vereisen een hoger niveau dan andere. De leerkrachten spreken over de verschillende activiteiten en brengen de nodige woordenschat aan. Voor wie de taal niet grondig kent, is deze aanpak heel belangrijk. De leraar legt het programma uit en moedigt de studenten aan om deel te nemen.

De inbreng van vrijwilligers is ook essentieel voor het succes. Gedurende één maand begeleiden vrijwilligers migranten (zowel volwassenen als jongeren) bij de activiteiten die ze doen. Ze brengen de migranten naar de activiteit en helpen ze bij de inschrijving. Ze zorgen ervoor dat de deelnemers zich thuis voelen. 'Bijt in je vrije tijd' is een goed voorbeeld van hoe het leren van een taal en verenigingsleven samengaan.

De studenten appreciëren meer dan de eenmalige activiteiten op zich: heel wat deelnemers blijven komen en worden lid van de sportclub. Sommigen worden trainer en ze verwelkomen nieuwkomers.

Agate Jacobzyk van de aerobicsclub werd lid via Bijt in je vrije tijd. Ze zegt: 'Een week geleden kwam een nieuwe vrouw naar de club. Ze sprak de taal niet zo goed, dus het was niet makkelijk voor haar om ons te vinden. Dank zij Bijt in je vrije tijd heeft ze ons gevonden en ik denk dat ze zal blijven.'

Sara Debicka van de Kung Fu-klas vertelt dat ze zich geen leven kan voorstellen zonder de trainingen. Zelfs als ze hard moet studeren, kijkt ze uit naar de training. Ze ziet ook het voordeel van haar kennis van het Nederlands. 'Mijn Nederlands is veel beter nu en ik ben echt gemotiveerd', zegt ze.

HOE WERF JE VRIJWILLIGERS AAN?

Hoe vind je geschikte vrijwilligers (of hoe vinden zij jou)? Sommige leraars kunnen misschien een beroep doen op een coördinator op school om dit te regelen. Voor leerkrachten die zelf voor de aanwerving zorgen, hebben we hieronder enkele tips.

Voor je begint

Als je in klasverband lesgeeft, is het nuttig om een helder kader te scheppen in verband met normen en procedures:

- bij wie moet je zijn om te vragen naar een vrijwilliger?
- hoe ga je met hen om in de les?
- welke uitdagingen zijn er voor de vrijwilliger?
- hoe stop je de samenwerking?

De rol van de leerkracht in het aanwervingsproces hangt af van school tot school. Zelfs als alle aspecten afhangen van een coördinator, raden we aan om de leerkracht van in het begin ruimschoots bij alles te betrekken voor de vrijwilliger geïntroduceerd wordt.

Aanwerving

Je dient reclame te maken voor je zoektocht naar vrijwilligers, sollicitaties te bestuderen en dan effectief kandidaten uit te nodigen en te kiezen. Uiteraard maken vrijwilligers tijd vrij om te solliciteren en het kan hard lijken om ze te onderwerpen aan een afmattend sollicitatieproces. Misschien zijn er meer mensen geïnteresseerd dan je nodig hebt. Vandaar dat een selectieprocedure nodig is. En zelfs als dat niet het geval is, de aanwerving is het ideale moment om de vrijwilliger goed in te schatten voor zij/hij in de klas komt. Dit is van het grootste belang. Je hebt het recht om te beslissen wie er in de klas komt: voor jou als leraar, maar ook voor de studenten en de vrijwilliger.

Sollicitatieproces

Het is nuttig om erover na te denken hoe vrijwilligers je school kunnen vinden. En verder hoe je een en ander over hen leert en hoe je uitmaakt of ze geschikt zijn voor hun rol als vrijwilliger.

Dit hangt uiteraard af van de context waarin je werkt en van het aantal kandidaten, maar een klassieke aanwerving verloopt doorgaans als volgt:

1. Je maakt een advertentie waarin je de rol van de vrijwilliger bekendmaakt, alsook de verantwoordelijkheden en de verwachte kwaliteiten
2. De sollicitatie bevat een sollicitatieformulier en een motivatiebrief
3. Je kunt ook een jobinterview doen of een vergadering organiseren

Waarom hou je geen open vergadering voor alle kandidaat-vrijwilligers? Op de vergadering krijgen de kandidaten meer info over hun rol. Tegelijkertijd vernemen ze hoe ze met jou kunnen werken. Bovendien heb je de gelegenheid om de kandidaten beter te leren kennen. Na de vergadering kunnen ze een formulier invullen of meteen starten.

Wie wil je bereiken?

Dit zal bepalen waar je wilt adverteren. Wil je vrijwilligers die een band hebben met de streek, dan solliciteer je via de lokale media. Je past je advertentie en de sollicitatie aan de doelgroep aan, bijvoorbeeld met een aantal criteria en verlangens. Zo kun je zeggen dat je een vrouwelijke

kandidaat zoekt voor een groep vrouwen. Of je kunt bepalen dat je vriendelijke, flexibele en betrouwbare kandidaten zoekt. Als je bepaalde vaardigheden wenselijk acht, dien je ze ook duidelijk te maken in je sollicitatie door de juiste vragen te stellen.

“Vrijwilligers hebben vaak in de lagere school lesgegeven. Daarom behandelen ze vluchtelingen als zesjarigen, wat niet klopt als je al achttien bent of ouder. Ik denk dat het een probleem is van attitude. Hoe benader ik vluchtelingen? Zijn het arme wezens die overbeschermd moeten worden of zie ik ze als gelijken?”

**Taalleraar
uit Oostenrijk**

Waar adverteer je?

Je kunt een persoon aanspreken die je kent of je kunt breder adverteren. Hoe en waar je adverteert zal bepalen wie je aantrekt en hoeveel mensen er geïnteresseerd zijn.

Hieronder volgen een paar suggesties:

- Via de sociale media: ofwel bij je volgers, ofwel via bepaalde groepen of pagina's
- Via je eigen school of op andere interessante plaatsen
- Via relevante websites
- In bepaalde digitale newsletters of tijdschriften
- Via bepaalde groepen of verenigingen

Het aantal sollicitanten

Het aantal sollicitaties hangt af van de context waarin je werkt en hoe je adverteert. Als er veel kandidaten zijn, dien je het sollicitatieproces ernstig aan te pakken. Als je denkt dat grote aantallen een probleem vormen, kun je overwegen om gericht te werken, zodat je niet overstelpt raakt. Je kunt bijvoorbeeld het volgende doen:

- Gebruik specifieke criteria in je advertentie.
- Beperk je advertentie tot bepaalde relevante groepen.
- Laat een sollicitatieformulier invullen en een motivatiebrief schrijven, zodat je alleen de meest toegewijde sollicitanten kunt bereiken.

Sollicitatieformulier

Als je met een sollicitatieformulier werkt, moet je rekening houden met de volgende aspecten.

Welke vragen?

Dit hangt af van de specifieke vaardigheden die je zoekt. Je kunt vragen waarom de vrijwilliger solliciteert en welke relevante ervaring hij heeft. Vergeet ook de praktische kant niet. Zo dien je zeker de beschikbaarheid van de persoon te kennen. Als je specifieke waarden of een specifieke attitude wenst, dien je daar ook naar te vragen. Via open vragen of gerichte vragen over hun vroegere ervaringen krijg je een indicatie van de kwaliteiten van de kandidaat.

Andere gegevens?

Je dient ook info te geven rond de bescherming van de vrijwilliger, de verzekering en wettelijke afspraken.

Als je de ervaringen van de vrijwilliger kent, kun je er beter op inspelen.

Een veeleisende sollicitatie is niet nodig; tenslotte komt de vrijwilliger gratis helpen. Leg gewoon uit dat je wat algemene informatie nodig hebt en wat je met de info doet.

Info over de organisatie of groep die vrijwilligers zoekt

Het kan nuttig zijn om duidelijk mee te delen wat je aanpak en ethos zijn, zodat je mensen aantrekt met dezelfde waarden. Uiteraard kun je dat ook in je advertentie doen.

INTRODUCTIE VAN DE VRIJWILLIGER

Zodra je (of de coördinator) iemand gevonden hebt, ga je met de persoon aan de slag. Zelfs als je een coördinator hebt, is het van belang dat jij als leraar je verantwoordelijkheid neemt voor bepaalde aspecten. In elk geval raden we aan om met de vrijwilliger af te spreken voor hij naar de klas komt.

De voorbereiding is op verschillende vlakken van belang:

- *Het creëren van een werkrelatie*
Het is belangrijk dat je vanaf het begin een goede relatie hebt met iemand met wie je geregeld zult samenwerken. Je dient ook een dynamiek te ontwikkelen in verband met je rollen.
- *Informatie verzamelen*
Als je nog niet voldoende informatie hebt, kan dat nu gebeuren. Ook wettelijke verplichtingen en voordelen komen ter sprake. Als leraar is het van belang om te weten waar de vrijwilliger goed in is. Het is ook goed om te vragen wat de vrijwilliger van de job verwacht, zodat je hem zo goed mogelijk kunt helpen.
- *Een goede communicatie tussen leraar en vrijwilliger*
Leg uit wat je verwachtingen en behoeften zijn en wat je niet wenst. Misschien heeft de vrijwilliger in dat verband wat training nodig, waarover straks meer. De vrijwilliger dient vertrouwd te zijn met de organisatie waarin hij werkt en met je werk in de klas: aanpak en methode. De vrijwilliger kan volop vragen stellen, zodat hij weet hoe vrijwilligerswerk gebeurt en welk verschil hij daarbij kan maken.
- *Overeenkomst*
De leraar en de vrijwilliger dienen tot een duidelijk akkoord te komen over hoe ze gaan samenwerken. Dit kan eventueel in een contract gegoten worden.

Persoonlijk gesprek

Meestal zul je elkaar face to face ontmoeten.

Welke thema's moeten worden behandeld?

Hieronder volgen enkele suggesties over wat je moet behandelen. Niet alle punten zijn relevant voor jouw context: pik er de zinvolste dingen uit. Terwijl alles in een gesprek kan, kun je ook documenten gebruiken die de vrijwilliger voor of na het gesprek kan lezen.

In dit hoofdstuk vind je heel wat punten om te bespreken. Het gesprek dient uiteraard ook heel warm te verlopen en niets belet je om je buikgevoel te gebruiken. Iemand echt leren kennen is geen exacte wetenschap.

Iemand leren kennen

1. Wat wil je weten over de vrijwilliger: vaardigheden, ervaring, motivatie, behoeften en verwachtingen

Welke vragen stel je?

- Wat trekt je aan om als vrijwilliger te werken?
- Wat hoop je te bereiken?
- Wat weet je van onze organisatie?
- Wat heb je gestudeerd en gedaan als vrijwilliger?
- Heb je ooit gewerkt als vrijwilliger of leraar?
- Wat ga je het liefst doen, denk je?
- Hoe kunnen we jou het best helpen?
- Heb je specifieke vragen of behoeften?

2. Hoe werkt de leraar in de klas?

- Wat is volgens jou belangrijk bij het leren van een taal?
- Wat is de rol van de leraar?
- Hoe schep je een veilige en warme leeromgeving?
- Hoe sta je tegenover het gebruik van andere talen in de klas?
- Hoe richt je de klas in?
- Welke activiteiten doe je graag?
- Hoe corrigeer je fouten?

3. Info over de studenten: niveau, behoeften,...

Jestaa teven stil bij het niveau van de studenten, hun karakter, specifieke behoeften, mensen met een beperking,...

“Als ik iets verkeerd doe, vertrouw ik erop dat de leraar me zegt wat ik moet doen. Dat vertrouwen is belangrijk om goed te kunnen werken.”

**Vrijwilliger uit
Denemarken**

4. Info over de organisatie: geschiedenis, waarden, hoe het werkt

Het is altijd nuttig om even stil te staan bij de organisatie in het algemeen: geschiedenis, cultuur. Je kunt ook aangeven hoe je taalklas past binnen de organisatie.

5. Wat is de rol van de vrijwilliger en de leraar?

Om misverstanden te vermijden, is het belangrijk om uit te leggen wat de rol is/niet is van de vrijwilliger. Leg uit wat de rol is van de leraar of de assistent-leraar indien nuttig. Wie is verantwoordelijk voor:

- De planning van de lessen
- De inhoud
- Fouten corrigeren
- Deelname aan activiteiten

6. Hoe ziet de leraar de samenwerking?

Elke leraar heeft andere wensen en inzichten. Hieronder staan enkele belangrijke punten. Je kunt ze voorlezen in je eigen woorden of uitprinten. Je kunt de vrijwilliger ook verwijzen naar speciale trainingsprogramma's en naar de toolkits.

7. Evaluaties: wanneer en hoe?

Na de eerste les kun je met de vrijwilliger bespreken hoe zij/hij het vond. Je kunt ook een gesprek hebben op het einde van het eerste trimester. Het hangt af van jou en je organisatie hoe en wanneer je de vrijwilliger evalueert, maar het is handig om dit vooraf duidelijk te maken. Op het einde van deze toolkit staan enkele voorstellen in verband met evaluatie.

8. Wanneer komt de vrijwilliger?

Vraag vooraf wanneer en hoelang de vrijwilliger beschikbaar is.

9. Samenvattig

Vat alle punten nog eens samen en check of alles goed begrepen is.

Logistiek:

10. Logistieke info over de lessen: wanneer, waar, sleutels,...

11. Rondleiding in de gebouwen

12. Hoe kun je onkosten terugkrijgen

BASICS *over talenonderwijs voor alle vrijwilligers*

Vertrouwen opbouwen en een warme, open ruimte creëren

Wijs de vrijwilliger op de belangrijke rol die zij/hij speelt om een open en veilige werksfeer te scheppen, zodat de studenten zich thuis voelen en op een aangename manier kunnen leren.

Authentieke dialogen

De vrijwilliger dient echt zijn moedertaal te spreken, zodat de studenten:

- de taal kunnen nabootsen
- dialogen kunnen inoefenen
- de vrijwilliger beter leren kennen en er het maximum uit halen

Fouten corrigeren

Veel leerkrachten hebben niet graag dat vrijwilligers fouten corrigeren, behalve als de leraar of de student erom vraagt. Vraag de vrijwilliger om positieve feedback te geven. Hoe je het ook doet, spreek hierover met de vrijwilliger.

Luisteren

De vrijwilliger dient een goed luisteraar te zijn en de student moet volop kunnen praten. Vaak hebben leerders wat tijd nodig om iets te kunnen zeggen. Je moet dus ook af en toe zwijgen.

Spreken

Vraag aan de vrijwilliger om te spreken zoals ze altijd doen. Vaak is het nuttig om eenvoudig taalgebruik te hanteren, zeker met lagere niveaus. Dit betekent: korte zinnen, eenvoudige woorden. Gebruik de algemene taal en niet te veel idioom.

Regelmaat

Als de vrijwilliger regelmatig komt, kun je meer doen in je lessen. Als dat niet het geval is, moet je je leerplan aanpassen. Spreek erover met hen.

Bescherming:

- 13. Verzekering
- 14. Andere juridische kwesties
- 15. Beroepsgeheim in verband met de studenten
- 16. Wat dient de vrijwilliger te doen:
 - Als zij/hij niet komt
 - Vragen heeft over haar/zijn werk
 - Delicate informatie wil bespreken in verband met de studenten
 - Niet akkoord gaat met de leraar

Welkom en hulp

- 17. Specifieke trainingen voor de vrijwilliger
- 18. Hoe kunnen de leraar en de school de vrijwilliger het best helpen
- 19. Waardering voor de hulp van de vrijwilliger
- 20. Bijkomende vragen van de vrijwilliger

Waar vind je bijkomende hulp?

Je kunt de vrijwilliger verwijzen naar leesmateriaal rond vrijwilligerswerk. Misschien heeft de plaatselijke bibliotheek enkele interessante werken. Interessant zijn ook de volgende bronnen:

–Toolkit voor vrijwilligers

<http://www.volunteersinlanguagelearning.eu/>

Dit boek is bedoeld voor vrijwilligers die meehelpen in de klas en buiten de klas.

– Language Support for Adult Refugees Council of Europe Toolkit:

<https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/guidelines>

Dit boek is bedoeld voor vrijwilligers die taalhulp bieden. Bijgevolg is niet alle informatie relevant voor alle leraars.

Een woordje over

HET BEHOUDEN VAN VRIJWILLIGERS

Als er veel verloop is, kan dat tot problemen leiden. Als dat het geval is, dien je er met je coördinator over te spreken of je selectieproces aan te passen. Spreek duidelijk over je verwachtingen met de vrijwilliger, bijvoorbeeld in verband met de afspraken. Ook als een vrijwilliger je organisatie verlaat, kan hun uitleg interessant zijn naar de toekomst toe.

Het helpt als je de vrijwilligers echt waardeert voor wat ze doen. Kleine dingen zoals een kerstkaart, een speciale vermelding op het einde van het trimester, een uitnodiging voor een feest, etc. zijn allemaal elementen die ertoe doen.

Activiteiten

Tijdens ons onderzoek hebben we een aantal activiteiten gebundeld die leraars kunnen gebruiken met hun vrijwilligers. We proberen hierbij het maximum uit de vrijwilligers te halen. De activiteiten zijn onderverdeeld in spreek-, luister-, lees- en schrijfactiviteiten. Heel wat activiteiten behandelen meer dan één skill. Bovendien vind je info over wanneer je de activiteit het best gebruikt, voor welk niveau en wat het beste lukt.

A1–C2

5-10 MIN

DE CIRKEL VAN VIJF

Dit spel is goed om de energie van een groep op te bouwen door iedereen te laten staan.

Het vraagt wat vertrouwen van de studenten om de uitdaging aan te gaan. Bijgevolg is een vrijwilliger nuttig om het voor te doen. Het spel focust op het vertrouwen van de studenten. Ze zijn best tevreden als ze het tot een goed einde brengen.

HOE?

1. Laat de studenten in een zo klein mogelijke cirkel staan.
2. Zeg een bepaalde categorie. Het is leuk om verschillende categorieën te hebben in verband met het lesonderwerp (jobs, familie,...). Bepaalde categorieën vereisen bovendien weinig taalkennis, wat interessant is voor lagere niveaus (steden in Europa, voetballers,...)
3. Iemand, om het even wie, springt in het midden van de cirkel.
4. Dan moet hij of zij vijf elementen noemen in, zeg

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is een enthousiaste deelnemer. Ze hoeven het spel niet te kennen; de leraar kan altijd vragen om vijf voorbeelden te geven van een bepaalde categorie. Als de vrijwilliger geen vijf voorbeelden vindt, kunnen de studenten altijd een handje helpen.

maar, de categorie 'voedsel': spaghetti, pizza, brood, appels, hamburger. De mensen in de cirkel roepen samen: één, twee, drie, tot vijf.

5. Dan klapt de cirkel tot de speler weer in de cirkel is en je roept een nieuwe categorie. Suggesties kunnen komen van de leraar, de vrijwilliger of de studenten.

A1–C2

5-10 MIN

Plaats om in rond
te lopen

DE ZON SCHIJNT OP JOU ALS

Dit is een leuk spel, dat je voor alle niveaus kunt gebruiken. Het is leuk voor studenten die elkaar niet goed kennen. Je kunt zelf bepalen hoe lang het spel duurt.

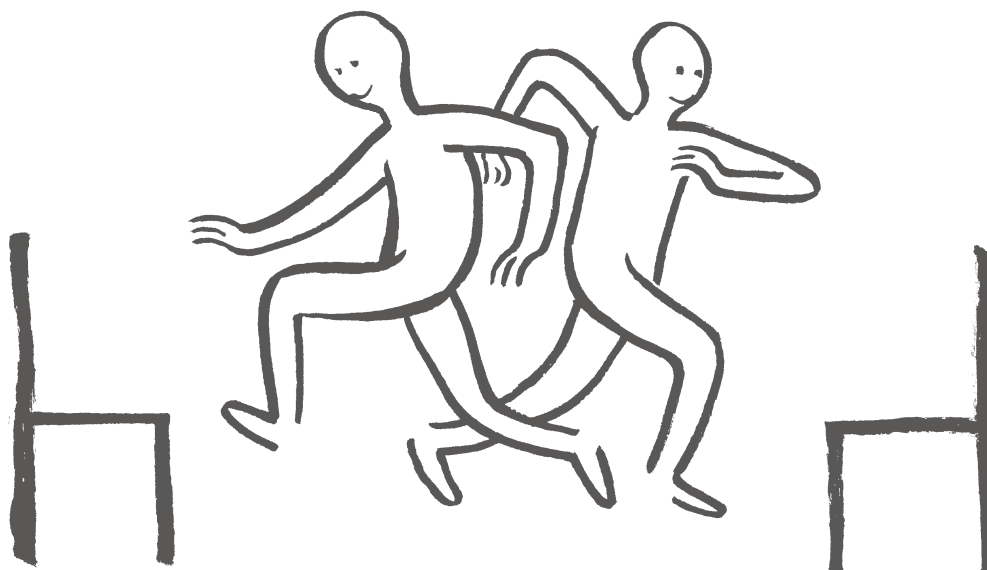
HOE?

1. De studenten en de vrijwilliger zitten op een stoel in een cirkel.
2. Ga in het midden van de cirkel staan en zeg 'De zon schijnt op jou als...'. Je eindigt de zin met bijvoorbeeld: 'als je zwarte schoenen draagt', 'als je met de bus naar school gekomen bent',...
3. De studenten die zwarte schoenen dragen, staan op en gaan op een andere stoel zitten. Jij gaat zelf op een lege stoel zitten. De persoon die geen stoel gevonden heeft, staat in het midden en vindt een nieuwe categorie uit met de zin 'De zon schijnt op jou als...'

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is gewoon een enthousiaste deelnemer. Er is geen extra voorbereiding nodig

4. Na een tijdje kun je nieuwe regels invoeren. Bijvoorbeeld: je mag niet op de stoel naast je zitten.
5. Daarnaast kunnen de categorieën beperkt worden of je kan toespitsen op bepaalde activiteiten, eigenschappen of voorwerpen, zoals alleen kledingstukken, sporten, ...

A1–C2

5-10 MIN

1-2-3

Een leuk spel voor een groep die lang stil moest zitten.

HOE?

1. Laat de studenten tegenover elkaar staan of zitten. Als er oneven nummers zijn, kan de vrijwilliger inspringen. Hij of zij kan de activiteit ook voordoen. Als je meer dan één vrijwilliger hebt, laat ze dan meedoen met een student.
2. Ga tegenover een vrijwilliger staan en doe het spel voor. Tel om de beurt tot drie:
Leraar: Eén
Vrijwilliger: Twee
Leraar: Drie
Vrijwilliger: Eén
3. Laat de studenten gedurende één minuut hetzelfde doen.
4. Als de studenten het beet hebben, roep je ze opnieuw samen.
5. Vraag wie A is en wie B.
6. De A's steken hun hand op.
7. De B's steken hun hand op.
8. Doe de oefening opnieuw met een vrijwilliger. Dit keer vervang je het cijfer één door een gebaar, beweging of geluid. Je klapt bijvoorbeeld in je handen. Zeg tegen de A's om te starten met een zelfgekozen gebaar.
9. Ga rond en check.
10. Roep iedereen samen. Nu moeten de B's iets bedenken

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger hoeft het spel niet te kennen. Hij doet het gewoon even voor met jou. Koppel de vrijwilliger daarna aan een student.

TIPS

- Ga even na bij de vrijwilliger of hij het leuk vindt.

voor het cijfer twee. Doe het even voor met een vrijwilliger.
Bijvoorbeeld:
Leraar: klapt in zijn handen
Vrijwilliger: draait eenmaal rond
Leraar: drie.
Vrijwilliger: klapt in zijn handen
Leraar: draait rond
Vrijwilliger: drie

11. Laat het een tijdje uitproberen, zodat ze in het ritme komen.
12. Je stopt en vraagt alle A's om het getal 'drie' door een ander gebaar te vervangen. Je doet het eerst even voor met de vrijwilliger.
13. De studenten doen de gebaren na tot het een beetje langdradig wordt.
14. Tot slot kun je enkele koppels vragen om alles voor de hele klas te doen.

A1–C2

5-10 MIN

↗
↘
↕
Plaats om in rond
te lopen

GROEPEN VAN ...

Dit is een leuke activiteit om elkaar beter te leren kennen. Door de vrijwilliger erbij te betrekken, leert zij/hij wat ze met de student gemeenschappelijk hebben.

HOE?

1. De studenten staan voor hun bank.
2. Vraag ze om groepen te vormen op basis van hun schoenen. De studenten beslissen zelf over de criteria; als leerkracht kom je niet tussenbeide.
3. Als de groepen gevormd zijn, vraag je wat ze gemeenschappelijk hebben: sandalen, bruine schoenen, schoenen met veters,...
4. Vraag de studenten om nieuwe groepen te vormen:

op basis van taal, huisdieren, lievelingsmuziek, hobby's, lievelingseten,...

5. Na twee of drie rondes vraag je suggesties voor nieuwe groepen.

TIPS

- De vrijwilliger laat de studenten beslissen.

A1–C2

5-10 MIN

WAAR OF VALS?

Dit is een goede activiteit om elkaar of de vrijwilliger beter te leren kennen.

HOE?

1. Vraag aan de vrijwilliger om drie dingen te zeggen over hem: twee zijn waar, eentje is niet waar (maak het niet al te makkelijk). Zeg tegen de vrijwilliger dat het een gelegenheid is om hem beter te leren kennen.
2. De vrijwilliger vertelt de drie zaken
3. De studenten kunnen stemmen over welk feit vals is.
4. De vrijwilliger geeft het juiste antwoord.
5. Vraag dan aan de studenten om hetzelfde te doen over henzelf: twee dingen kloppen, één ding niet
6. Als de studenten klaar zijn, begint het spel. Leerkracht en vrijwilliger doen gewoon mee

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger doet de oefening voor voor de studenten.

TIPS

- De vrijwilliger weet goed hoe het spel werkt.

A1–C2

5-10 MIN

↻ Plaats om in rond
te lopen

PANTOMIME

DOORGEVEN

Dit is een opwindend spel, waarbij winnen niet belangrijk is. Het gaat meer om het plezier om te zien hoe de mime verandert en geleidelijk aan iets totaal anders wordt. Winnen of verliezen komt er niet aan te pas.

HOE?

1. Verdeel de studenten in twee groepen die parallel achter elkaar staan. Iedereen kijkt naar het bord.
2. De studenten moeten zo blijven staan totdat ze een tik op hun schouder voelen. Daarna mogen ze zich omdraaien en naar een sketch kijken.
3. De leraar of vrijwilliger doet iets voor: zijn haar kammen, een cake bakken,... Daarna kloppen ze op de schouder van wie voor hen staat in de twee rijen. Die persoon draait zich om. Ze doen de sketch even voor.
4. De studenten doen hetzelfde bij wie voor hen staat.
5. Het spel gaat voort tot bij de laatste student.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger doet gewoon mee of hij doet het spel voor

6. Die doen voor wat ze gezien hebben. Daarna doet de leraar/vrijwilliger het nog eens voor. De leraar kiest dan de beste mimespeler. Vaak wordt er heel wat afgelachen.

TIPS

- Na de eerste keer kan een student iets voordoen. De vrijwilliger speelt mee.
- Het is niet altijd makkelijk om het spel uit te leggen. Daarom kan het nuttig zijn als je een vrijwilliger hebt die het spel kent.

A1–C2

10 MIN

EEN VERHAAL VAN 15 WOORDEN

Deze oefening draait rond woordenschat (maak duidelijk dat je met weinig woorden veel kunt zeggen), intonatie, klemtoon. Kan gebruikt worden als opwarmingsoefening of tussendoortje.

HOE?

1. De deelnemers krijgen een lijst met tien woorden. Het zijn simpele woorden uit verschillende woordgroepen zoals werkwoorden en zelfstandige naamwoorden: man, vrouw, liefde, gaan, tijd, nu, net,... De studenten kiezen zelf vijf woorden, om het even welke.
2. De studenten moeten een verhaal schrijven van vijftien woorden. Ze moeten hun vijftien woorden gebruiken. Grammaticale fouten zijn onvermijdelijk. Je krijgt bijvoorbeeld: man houden vrouw, vrouw gaan weg,...

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kan rondstappen en zien of de regels van het spel (vijftien woorden) gevolgd worden.

3. De leraar legt uit dat het om het verhaal gaat. Ontbrekende woorden en grammatica zijn niet zo belangrijk.
4. Als de groepjes klaar zijn, lezen ze hun verhaal voor
5. Eventueel kun je achteraf de teksten verbeteren. Je kunt het verhaal ook langer maken. Je kunt het in de feedback ook hebben over: is het een grappig of droevig verhaal, wie is de man/vrouw, kunnen we een naam bedenken voor hem of haar, wat gebeurt er daarna,...

A1–C2

20 MIN

EEN ACTIVITEIT NABOOTSEN

Deze activiteit kun je voor alle niveaus gebruiken.
Groepen van acht of meer.

HOE?

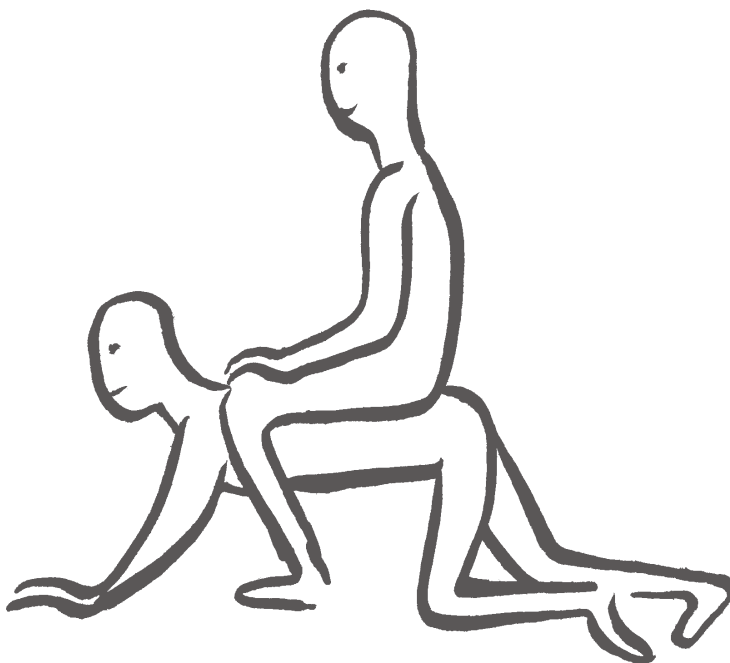
1. De studenten (alleen of per twee) krijgen een minuut om na te denken over de situatie die ze gaan uitbeelden. Ze mogen alleen hun lichaam gebruiken.
2. De leraar en de studenten spreken af hoe ze 'ja', 'nee' en 'min of meer' uitbeelden.
3. De studenten beelden hun situatie uit voor de rest van de klas.
4. De andere studenten zitten in een cirkel en mogen vragen stellen: Ben je je tanden aan het poetsen? Rijd je met de auto? De speler antwoordt met een ja-, nee- of min of meer-gebaar (knikken, het hoofd schudden)

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kan de vragen die gesteld worden op het bord schrijven en nadien eventueel corrigeren

TIPS

- De vrijwilliger schrijft de vragen letterlijk op.

A1–C2

20-60 MIN

PRESENTATIES

Als studenten een presentatie moeten doen, is het soms moeilijk om iemand te vinden die hen helpt. Vandaar dat het nuttig is om dit in de klas te doen met een vrijwilliger. Hoe meer vrijwilligers, hoe beter.

HOE?

1. Zet de studenten in groepjes van drie.
2. De vrijwilliger gaat van groep tot groep. De studenten stellen zichzelf voor en de vrijwilliger stelt vragen. Na elke presentatie stelt de vrijwilliger bijvragen.
3. Als de studenten nog geen presentatie gegeven hebben, kan de vrijwilliger ze helpen door notities te maken en ze achteraf aan de student te bezorgen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is een conversatiepartner. Hij stelt interessante vragen. Hij maakt ook interessante op- en aanmerkingen voor de studenten

TIPS

- Groepen van drie, vier studenten die zichzelf voorstellen. De vrijwilliger en de klasgenoten kunnen vragen stellen. Afhankelijk van het niveau kan de oefening 45 tot 60 minuten duren.

B1–B2

105 MIN

SCHRIJVEN OVER EEN VRIJWILLIGER

Studenten oefenen met vragen formuleren, lezen en schrijven.
Je hebt een bord nodig.

HOE?

Interview:

1. Interview een vrijwilliger over een bepaald onderwerp, dat door de leraar gekozen wordt.
2. De studenten stellen zoveel vragen als ze kunnen. De leraar noteert op het bord.
3. Na het interview neemt de leraar of een student een foto van de vrijwilliger.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger vertelt over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld werken.
De leraar kan vragen om geen moeilijke woorden te gebruiken en niet te lang te antwoorden op de vragen.

TIPS

- Ideaal is om alles op één dag te doen: interview 's morgens, schrijven na de middag. Anders kan er veel informatie verloren gaan
- Het is een voordeel om dit in de klas te doen, want de studenten kunnen elkaar helpen met informatie en de leraar kan ook een handje helpen als ze problemen hebben

Schrijven:

1. De leraar toont de foto van de vrijwilliger en verschaft de studenten de notities die op het bord stonden.
2. Nu moeten de studenten een tekst schrijven over de vrijwilliger.
3. Daarna lezen ze de tekst voor. De andere studenten luisteren en stellen vragen.

B1-B2

30 MIN

IK HEB GOEDE RAAD NODIG...

Deze activiteit kan gebruikt worden voor een schrijfoefening of voor een andere activiteit. Ideaal om persuasieve spreekvaardigheden aan te leren rond het geven van advies.

VOORBEREIDING

De leraar geeft een blad papier met daarop zinnen over problemen en dilemma's. Enkele voorbeelden:

- *Vorige week vergat ik een verjaardagscadeautje voor mijn broer.*
- *Ik wil nieuwe mensen leren kennen.*
- *Mijn beste vriend werkt te hard en begint tekenen te geven van zware stress.*
- *Ik wil in contact komen met mijn bureu.*
- *Ik wil rijk worden en beroemd.*
- *Mijn zus is te veel bezig met geld verdienen en dure dingen kopen.*
- *Ik heb het digitale fototoestel van mijn vriend geleend en nu is het stuk.*
- *Ik vind dat mijn leven stilstaat en veel te vervelend is.*
- *We zijn uitgenodigd op een weekend met de collega's van mijn man, maar ik kan ze niet uitstaan.*
- *Ik moet morgen een taak afgeven, maar ik ben nog niet begonnen.*
- *Mijn buurman slaat zijn vrouw en kinderen.*
- *Ik wil iets nieuws meemaken in het weekend, maar ik heb geen geld.*
- *Mijn schoonmoeder bemoeit zich te veel met ons leven.*

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger stelt vragen en maakt de dialoog gemakkelijker. Hij kan ook woorden aanbrengen

TIPS

- Deze activiteit kan ook in andere niveaus plaatsvinden als de groepen zowel sterke als zwakkere studenten bevatten. De sterke studenten helpen de zwakkeren om de taak te begrijpen.
- Als er twee tot vier onderwerpen zijn en vier studenten in een groep kan de oefening 30 tot 45 minuten duren.

HOE?

1. Zet de studenten in groepen.
2. Eén student neemt het blad en zegt: Ik heb goed advies nodig. Hij leest de zin hardop, bijvoorbeeld 'Ik wil rijk worden en beroemd'; 'Ik heb het digitale fototoestel van mijn vriend geleend en nu is het kapot' of 'We zijn uitgenodigd op een weekend met de collega's van mijn man en ik kan ze niet uitstaan'.
3. In groep wordt er gediscussieerd over het advies dat ze kunnen geven. De vrijwilliger neemt deel aan het gesprek of wandelt rond.

Alternatief: Je kunt ook werken met de reële dilemma's van de studenten. Dit kan de volgende keer gebeuren. De studenten schrijven hun problemen op en lezen ze voor.

A2–B2

20 MIN

VERTEL ME OVER...

Een interessante activiteit om dieper op iets in te gaan. De tweede optie is pittiger en is geschikt om de studenten te mixen. Conversatie en nadenken zijn aan de orde.

VOORBEREIDING

Schrijf een paar topics op verschillende papieren. Het mogen onderwerpen zijn die de klas kent.

Voorbeelden van topics zijn:

- Toen ik mijn man/vrouw voor het eerst tegenkwam
- Mijn mooiste geschenk
- Mijn droomjob
- De beste film die ik gezien heb
- Dieren waar ik bang van ben
- Eten dat ik graag heb
- Eten dat ik niet lust
- De voordelen van het leven in (Leuven, ...)
- Mijn beste vriend
- Drie dingen die me boos maken

HOE?

Optie 1:

1. De studenten zitten in groepen van drie of vier. De vrijwilliger zit in een groep om er zeker van te zijn dat ze het onderwerp begrijpen. Als er meer vrijwilligers zijn, gaan ze elk in een andere groep zitten.
2. Eén voor één nemen de studenten een onderwerp om over te spreken. De vrijwilliger en de andere studenten stellen vragen als de student vastzit.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger helpt de studenten (begrijpen en dialogeren). Hij stelt vragen tijdens de activiteit. Hij hoeft de activiteit niet voor te bereiden, maar de leraar moet hem wel op voorhand brieven. Hij moet ervoor zorgen dat de studenten het onderwerp begrijpen en vragen stellen, zodat de studenten zoveel mogelijk kunnen praten.

3. Als een student klaar is, neemt de volgende student een onderwerp. Na een twintigtal minuten verzamelt de leraar alle studenten om te praten over wat er in elke groep gezegd is.

HOE?

Optie 2:

4. Elke student pakt een papier met een onderwerp op en wandelt rond.
5. De studenten vormen een paar en bespreken hun topic.
6. Daarna wisselen ze hun papier met elkaar en zoeken een nieuwe partner.
7. Na twintig minuten roept de leraar de studenten samen en overloopt wat ze gezegd hebben.

TIPS

- 20 minuten is tamelijk kort. Je kunt de activiteit makkelijk 45 minuten laten duren. De leraar kiest de topics, maar hij kan ook aan de studenten vragen om onderwerpen te kiezen. Bijvoorbeeld één topic per groep.

B2

60 MIN

DEBATCLUB

Nadenken en discussiëren, daar gaat het om. De activiteit kan gebeuren voor een examen of gewoon als algemene discussie in de klas.

MATERIAAL

Papieren met onderwerpen op als 'Gelijkheid', 'Leven op het werk/stress', 'Huwelijk', 'Datingcultuur', 'Dynamiek tussen...'

HOE?

1. De studenten zitten in groepen met een vrijwilliger. De bladen met onderwerpen liggen op tafel. Eén voor één neemt een student een blad met een onderwerp waarover de hele groep discussieert.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is conversatiepartner. Hij stimuleert het gesprek door vragen te stellen.

TIPS

- De activiteit kan ook in lagere niveaus gedaan worden als de onderwerpen eenvoudiger zijn. De discussieperiode mag ook korter: zo'n 45 minuten. De onderwerpen kunnen in een vraag geformuleerd worden:

1. Hoe kan ik mijn taalvaardigheid verbeteren?
2. Hoe kun je een job vinden?
3. Hoe kun je nieuwe vrienden maken van hier? Hoe kom je in contact?
4. Is stage goed of slecht? Wat kun je leren tijdens een stage? Zorg voor interessante onderwerpen en vragen.

A1-C2

10-30 MIN

↕ Er moet voldoende plaats
zijn om te bewegen

AKKORD OF NIET?

Deze oefening biedt heel wat mogelijkheden. Na een discussie zie je wat de groep denkt. Deze activiteit kan gebruikt worden in het begin van een nieuw hoofdstuk om te zien wat de studenten weten en denken over een onderwerp. Ook op het einde van een hoofdstuk om te zien of de doelstellingen bereikt werden. Het is de bedoeling dat studenten uitdrukken waar ze staan (letterlijk en figuurlijk) met betrekking tot bepaalde vragen en standpunten.

HOE?

1. De leraar leest een aantal standpunten voor en vraagt de deelnemers of ze akkoord gaan of niet en in welke mate. Om dit te bepalen, gaan de studenten dichterbij of verder van een voorwerp staan.
2. Als iedereen zijn plaats heeft ingenomen, kan de leraar vragen waarom hij daar staat.
3. De studenten mogen van plaats veranderen als ze iemand gehoord hebben. Door te zeggen waarom ze daar staan, kunnen ze hun keuze verantwoorden, nuanceren, verduidelijken.

Voorbeelden van standpunten zijn:

'Ik geniet van deze les'

'Ik weet nu meer over X'

'Ik weet nu hoe je X'

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kan gewoon meedoen met de studenten als de standpunten relevant zijn: over gezondheid, wonen,...

Zij kunnen ook op het bord noteren hoeveel procent voor of tegen iets is.

TIPS

- Het kan nuttig zijn om commentaar te vragen aan de deelnemers die het verst van het voorwerp staan. Kan iemand die daar staat zeggen waarom je daar staat?

A2–C2

20-75 MIN

EEN STILLE DISCUSSIE

De studenten houden een discussie op papier over een bepaald onderwerp. Op die manier kunnen we dieper ingaan op een thema of bezorgdheid. Je krijgt ook een visueel verslag van wat de studenten denken. Later kan de tekst ook nog gebruikt worden. De activiteit is nuttig voor wie weinig zegt in de klas. Stillere studenten komen zo ook aan bod.

MATERIAAL

Lange bladen papier met een tekst of afbeelding op

VOORBEREIDING

Hang de bladen papier op. Op elk blad staat een tekst, een foto of een open vraag in verband met een bepaald thema.

Een voorbeeld van open vragen is het volgende. De studenten vinden allemaal dat de huurprijzen te hoog liggen. Kun je de prijzen hier vergelijken met andere plaatsen waar je geleefd hebt? Wat zijn de gevolgen van de hoge huurprijs? Waarom is de huurprijs zo hoog? Wie kan de prijzen verminderen? Wat kunnen wij als klas doen?

Je kunt de open vragen ook combineren met een kort artikel, een afbeelding, een citaat

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Ofwel doet de vrijwilliger gewoon mee met een groep, ofwel lopen ze rond en helpen waar nodig met spelling en zinsbouw. Zij/hij kan ook rondlopen en typische fouten noteren waarop je achteraf kunt terugkomen.

HOE?

1. Zet bij elk blad papier een klein groepje studenten. In stilte moeten ze antwoorden noteren, commentaar geven of bijkomende vragen stellen. Ze mogen ook reageren op de commentaar van hun klasgenoten.

2. Als het groepsblad klaar is, kunnen de studenten de andere bladen bekijken en er commentaar op geven.

3. Hoe geef je feedback?:

a) De studenten lezen alle bladen en pikken er één ding uit. De vrijwilliger noteert dit op het bord.

b) Maak groepjes en laat elke groep een samenvatting maken per blad papier. Daarna brengen ze hun tekst naar voren.

c) Op het einde kun je vragen wat de studenten geleerd hebben. Dit kan met de hele klas of in kleine groepen.

TIPS

- Je kunt de studenten verschillende kleurstiften geven.
- De vrijwilliger gaat alleen in op specifieke taalvragen van studenten. Correctheid is hier niet de hoofdzaak.

A1–C2

10-60 MIN

DE VRIJWILLIGER OP DE STOEL

De studenten ondervragen de vrijwilliger om hem beter te leren kennen. Deze activiteit is geschikt voor grote klassen met maar één vrijwilliger. De activiteit kan één uur duren of korter. De studenten leren de vrijwilliger beter kennen.

HOE?

1. De studenten noteren vragen voor de vrijwilliger. Dit kan langer duren met studenten van een lager niveau. Bij de hogere niveaus kun je in paren werken. Elk paar bereidt twee vragen voor gedurende vijf minuten. Je mag vragen wat je wil, maar geen dingen waarop je zelf niet graag antwoordt. Je kunt de vrijwilliger een jokerkaart geven, die hij opsteekt als hij niet graag antwoordt.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Vraag aan de vrijwilliger of hij bereid is om het spel te spelen. Ze mogen het zeggen als ze de vraag niet goed begrijpen. Ze mogen vragen overslaan met hun jokerkaart of de vraag aan de student zelf stellen.

2. Tijdens de voorbereiding lopen de leraar en de vrijwilliger rond om te helpen bij het formuleren van de vragen. Als iedereen klaar is, gaat de vrijwilliger op een stoel zitten ('the hot seat') in het midden van de klas.
3. De studenten vuren om de beurt hun vragen af. De vrijwilliger beantwoordt de vragen kort. Afhankelijk van het niveau kun je de studenten kijken om niet op hun blad te kijken.
4. Na de activiteit kan de leraar feedback geven bij

het taalgebruik. Je kunt ook dieper ingaan op bepaalde dingen. Wat heeft je het meest verwonderd? Wat heb je geleerd? Welke vragen waren niet zo gemakkelijk en waarom?

5. Je kunt het interview ook opnemen en daarna als luisteroefening gebruiken. Je kan de dingen die de vrijwilliger zei bespreken.

TIPS

- Met de nodige aanpassingen kan deze activiteit op elk niveau plaatsvinden.
- Het is ook goed als de studenten alleen vragen stellen aan de vrijwilliger.
- Als er verschillende vrijwilligers zijn, kan er in elke groep een vrijwilliger zitten om de vragen te helpen maken. Daarna beantwoordt zij/hij de vragen.
- De vrijwilliger beantwoordt de vragen eerlijk en op een interessante manier. De antwoorden zijn relatief kort. Het gaat om de vragen van de studenten.

A1–C2

10-30 MIN

De activiteit dient aangepast te worden voor echte beginners, zodat ze de instructies begrijpen en een verslag kunnen maken van hun associaties.

WOORDEN- BLOEM

De studenten bedenken een visuele voorstelling van een thema. Ideaal om ideeën en associaties op te roepen bij een thema (bijvoorbeeld 'thuis'). Het kan gebruikt worden bij een nieuw thema. Zo kunnen er misschien subthema's opduiken.

MATERIAAL

Grote bladen papier en pennen.

HOE?

1. Verdeel de klas in groepen en geef elke groep een groot blad papier. Elke groep noteert het thema in het midden van het blad en omcirkelt het. Geef de studenten wat tijd om rond het thema te associëren.
2. Wandel rond en luister naar de studenten. Help ze om subthema's te bedenken die relevant kunnen zijn. Bij het thema 'wonen' kan dat meubilair zijn, decoratie, prijzen van huizen, de rechten van huurders, etc. Na een tijdje vraag je aan de studenten om een bloem te maken en woorden te noteren als bloemblaadjes bij het thema. Ze mogen zelf kiezen hoeveel blaadjes ze willen toevoegen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Zorg ervoor dat de vrijwilliger het principe goed doorheeft. Geef hen een duidelijke taak om de studenten te helpen

Optie 1

De vrijwilliger kan de groepen helpen door vragen te stellen en zelf een woordje te zeggen. Vervolgens kan hij helpen om langere zinnen te maken.

Optie 2

Zij/hij kan ook rondlopen en interessante woorden of zinnen noteren, die achteraf besproken worden.

TIPS

- Spreek af hoelang de vrijwilliger mag spreken. Dit is erg belangrijk met lagere niveaus. De studenten kunnen automatisch wat bloemblaadjes tekenen als ze vertrouwd zijn met het onderwerp. De vrijwilliger kan hen daarbij helpen: eerst praten, dan opschrijven. Bij voorkeur één bloemblaadje per idee.
- **Echte beginners** kunnen misschien eerst even in hun moedertaal praten. Daarna zoeken ze de woorden op in een woordenboek. Ze mogen ook dingen tekenen om de associaties weer te geven.

A2–C2

30-60 MIN

WOORDEN- BLOEM VERVOLG

De studenten schrijven een tekst bij de subthema's van de vorige oefening. Ze leren om te werken met alinea's. De studenten schrijven een boeiende tekst bij het thema van de woordenbloem.

MATERIAAL

- Pen en papier
- Woordenbloemen van de vorige keer

HOE?

1. Vraag aan de studenten om twee tot vier bloemblaadjes te nemen.
2. Daarna schrijven ze per blaadje een alinea van twee tot vier regels. De leraar of de vrijwilliger kunnen helpen met de spelling.
3. Je kunt uitleggen wat een alinea is: een stuk tekst van enkele regels per idee. Afhankelijk van het niveau kun je het ook hebben over de kenmerken van een alinea.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger en de leraar gaan rond om hier en daar te helpen met spelling, de volgorde van alinea's en andere dingen rond zins- en tekstbouw.

4. Vraag ze in welke volgorde ze de alinea's willen zetten. Ze mogen hun papieren verschuiven om een andere volgorde uit te proberen.
5. Via verbindingswoorden kun je een link leggen tussen de alinea's. De studenten kunnen daarna een inleiding en een slot schrijven.
6. Tot slot mag je de teksten laten lezen door de andere studenten.

TIPS

- Leg de vrijwilliger uit dat zij/hij vragen mag beantwoorden, maar geen fouten corrigeren behalve als het expliciet gevraagd wordt.
- Ze kunnen het schrijfproces aanmoedigen door interesse te tonen voor de inhoud.
- Bij verbindende zinnen dient de vrijwilliger bij de zinnen van de studenten te blijven die de leraar heeft aangebracht.

A1–C2

10-30 MIN

EVALUATIE

SCHRIJVEN IN GROEP

Studenten schrijven anoniem feedback bij enkele dingen. De studenten bepalen zelf de evaluatiecriteria. Uiteraard volgen ze onderstaande richtijnen. Je kunt hetzelfde doen met vergaderingen, projecten, feestjes,...

MATERIAAL

Een stapel bladen papier.

HOE?

1. De studenten zitten in een cirkel rond een bureau of in een open cirkel.
2. Vraag de studenten wat belangrijk is voor een taalcursus. Een goede leraar, een goede klas, een goed lokaal, leuke onderwerpen,... Verzamel drie tot tien punten en schrijf ze op het bord. Je kunt ook zelf vragen voorbereiden. Wat vond je leuk aan de cursus? Wat kon beter? Overloop de vragen met de studenten.
3. Leg de bedoeling van een evaluatie uit.
4. De vrijwilliger noteert een punt onderaan op een blad A4-papier

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De activiteit kan moeilijkheden bieden, dus is de hulp van een vrijwilliger welkom om de bladen voor te bereiden en te verspreiden. Een vrijwilliger die het spel begrijpt, kan de studenten helpen om hun blad correct te vouwen en in de juiste richting door te geven.

5. Laat de papieren rondgaan.
6. Elke student noteert iets op het blad papier. Bijvoorbeeld bij klaslokaal: prima. Of: Het was te warm in het lokaal. De bladen papier worden in tweeën gevouwen en doorgegeven tot iedereen alle vragen beantwoord heeft.

7. De studenten schrijven iets op elk blad.
8. Het is belangrijk dat je als leraar feedback geeft: de commentaren zijn waardevol en we doen er iets mee. Je leest de commentaren voor, vat ze samen en doet voorstellen. Je kunt achteraf ook aan de studenten vragen om goede punten te noteren en minder goede.

TIPS

- Het is handig om de activiteit op voorhand aan de vrijwilliger uit te leggen.

A2-C2

40-60 MIN

INTERVIEW

MET EEN VRIJWILLIGER

Deze activiteit is leuk als de studenten de vrijwilliger nog niet goed kennen. Het kan helpen om een band te kweken tussen de vrijwilliger en de studenten. De studenten verkennen het genre 'interview', leren vragen stellen en noteren. De studenten werken in koppels om de vragen voor te bereiden.

HOE?

1. Wat is een interview (voor een krant, magazine, radio of tv)? Wat is de bedoeling? Wat gebeurt er tijdens een interview? Zijn er in jouw land ook interviews? Je kunt eventueel enkele interview stonen.
2. Leg uit dat iedereen de vrijwilliger gaat interviewen.
3. Verdeel de klas in koppels met partners die op hetzelfde ritme en niveau werken.
4. Elk koppel noteert vijf vragen. Leraar en vrijwilliger kunnen hierbij helpen.
5. Als je klaar bent, verwissel je de vragen met de andere koppels.
6. Per paar noteer je wat de mogelijke antwoorden zullen zijn op een apart blad.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger helpt de studenten bij de vragen voor het interview en bij het interview zelf. Als de studenten onzeker zijn, kan de vrijwilliger zeggen dat ze drie vragen mogen stellen en dat ze aantekeningen moeten maken

7. Leg uit wat 'noteren' is. Telkens als de vrijwilliger iets antwoordt, kun je het kort noteren. Ze helpen je geheugen. Uiteraard kun je niet alles opschrijven, maar alleen de sleutelwoorden, geen volledige zinnen.
8. Als de mogelijke antwoorden klaar zijn, kiezen de studenten drie vragen uit hun lijst.

9. De vrijwilliger gaat naar een plaats waar de studenten haar/hem kunnen interviewen.
10. De studenten stellen hun vragen en nemen notities.
11. Na het interview gaan de studenten terug naar hun klas. Ze vergelijken de antwoorden met hun voorspellingen.

TIPS

- De activiteit werkt erg goed bij studenten die op een verschillend ritme werken, zodat iedereen de vrijwilliger kan interviewen.
- Niet geschikt voor beginners behalve als je andere talen toestaat.

B1–C2

60 MIN

EEN VRIENDELIJKE BABBEL

Een vriendelijke babbel maken we allemaal weleens. Je kunt dieper ingaan op informeel/ formeel, toon, intonatie,...

MATERIAAL

- Post-its
- Bord

HOE?

1. Vraag aan de studenten wanneer ze toevallige conversaties hebben in de doeltaal: op het werk, in de school van hun kinderen, in winkels,...
2. Als ze geen conversaties hebben in de doeltaal, vraag ze dan wanneer ze die wel hebben in hun moedertaal. Vaak doen ze in hun moedertaal dezelfde dingen. Het is dus nuttig om er bij stil te staan. Vraag verder wanneer ze de doeltaal nodig zouden kunnen hebben. Dit kan het leerproces echt ten goede komen. Vraag ze waarover ze het zoal kunnen hebben: de kinderen, het weer, de familie,... Je kunt dit uit de studenten halen of zelf aanbrengen. Welke taal

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger doet de oefening voor. Zij/hij beschikt over de subtiële linguïstische en sociale vaardigheden rond register en intonatie.

- gebruik je? Hoe stel je een vraag, hoe groet je elkaar, hoe neem je afscheid,... Laat de studenten zoveel mogelijk dingen opschrijven op post-it blaadjes. Plak ze op het bord.
3. Vraag wat formeel is en wat informeel. Wanneer gebruik je beide registers?
 4. Je kunt taalfouten corrigeren en goede zinnen op het bord schrijven.
 5. Oefen de uitspraak in samen met de vrijwilliger. In sommige talen kan de uitspraak veranderen afhankelijk van het register.

6. De studenten oefenen dan nogmaals in koppels. Eerst kun je het nog eens voordoen met de vrijwilliger.
7. Sta in je feedback stil bij de toon. Doe het met de studenten.

TIPS

- Puntje 7 kan gedaan worden voor je het hebt over formeel en informeel.
- Je kunt een spelelement toevoegen. Studenten stoppen met praten als ze muziek horen en gaan naar de volgende partner. Korte conversaties van één minuut kunnen gaan over het tegenkomen van een kennis op straat of op de speelplaats.
- Nieuwe taalelementen komen op het bord.

A1–A2

60 MIN

↕
Er moet voldoende plaats
zijn om te bewegen

EEN VRIENDELIJKE BABBEL LAAG NIVEAU

We oefenen dagelijks taalgebruik in via een rollenspel. Beginnende studenten oefenen begroetingen in en eenvoudige conversaties, zodat ze klaar zijn om ze ook in het echt te gebruiken.

MATERIAAL

- Afbeeldingen van plaatsen waar je mensen tegenkomt: winkel, school, op het werk, bij de dokter, op straat, op de markt, etc.
- Voldoende plaats om rond te lopen.
- (Naar keuze) Muziek

HOE?

1. Vraag aan de studenten om rond te lopen. Er mag muziek op staan.
2. Vraag om 'Hallo' te zeggen als ze iemand tegenkomen. Dit mag in om het even welke taal zijn.
3. Vraag dan om 'Hallo' te zeggen in de doeltaal. Eventueel doe je het even voor met de vrijwilliger.
4. Daarna ga je wat verder. Iedereen vraagt hoe het met de andere gaat. Ook dit kun je even inoefenen met de vrijwilliger en daarna drill je het even met de studenten.
5. De studenten lopen rond. Als de muziek stopt (of als je in de handen klappt of stop zegt), gaat de student naar de student die het dichtst bij

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is bijzonder nuttig om de conversatie voor te doen. Op het einde kan hij ook luisteren naar andere interessante zinnen

hem staat en ze begroeten elkaar.

6. Na enkele minuten leer je hoe je afscheid neemt: 'tot straks', 'tot morgen', 'tot ziens'. Je doet het even voor met de vrijwilliger en daarna met de groep.
7. Laat de studenten rondwandelen en oefenen.
8. De studenten komen allemaal samen. Vraag wanneer ze zulke alledaagse ontmoetingen hebben in de loop van de week. Je kunt helpen door afbeeldingen te tonen.
9. Vraag wanneer ze de doeltaal gebruiken.
10. Als ze de doeltaal niet gebruiken, vraag dan wanneer ze het wel zouden moeten doen. Vraag de studenten eventueel om

eens iemand te groeten in een winkel of op de markt.

11. Als iemand de doeltaal toch gebruikt, vraag ze dan hoe ze elkaar groeten. De leraar of de vrijwilliger kan iets op het bord schrijven.
12. Je kunt bepaalde fouten corrigeren en goede formuleringen opschrijven.
13. Oefen ook de uitspraak in. Doe het ook nog eens in groep met de leraar en de vrijwilliger.
14. De studenten doen een rollenspel: ofwel een begroeting die ze al gedaan hebben, ofwel een begroeting die ze in de toekomst kunnen doen.
15. Tijdens de oefening kunnen de leraar en de vrijwilliger luisteren naar andere zinnen en die op het einde van de les meedelen.

TIPS

- Laat de studenten niet te lang praten, zodat ze elkaar zo veel mogelijk kunnen groeten.

A2-C2

5-10 MIN

FOTO'S

Deze activiteit is geschikt om een algemeen thema in te leiden, zoals 'thuis', 'gezondheid', 'waar ik woon',... Je kunt er zelfs je les mee beginnen. Tijdens de activiteit worden er allerlei contacten gelegd, ook met de vrijwilliger. Studenten drukken hun gedachten en gevoelens uit rond een bepaald thema en gaan er misschien dieper op in.

MATERIAAL

Een 30-tal foto's of meer.

HOE?

1. Leg de foto's allemaal op een tafel.
2. Vraag de studenten om één foto te kiezen in verband met het thema.
3. Als iedereen een foto gekozen heeft, vraag je waarom ze die foto uitgekozen hebben. Ze kunnen ook per koppel of kleine groep antwoorden. Ze kunnen zich zelfs tot de hele klas richten.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Optie 1

De vrijwilliger en de leraar kunnen meedoen en een foto kiezen. Daarna leggen ze uit waarom ze deze foto gekozen hebben.

Optie 2

De vrijwilliger kan de studenten helpen bij het geven van feedback. Ze kunnen ook enkele zinnen opschrijven die je achteraf tegen de hele klas zegt.

TIPS

- Je mag de meest uiteenlopende foto's kiezen. Studenten hoeven hun foto's niet te 'letterlijk' te kiezen.
- Als je gemengde groepen hebt of als je wilt vermijden dat je vrijwilliger te lang spreekt, spreek dan af om niet langer dan drie minuten te spreken (terwijl de anderen zwijgen).

A1-C2

10 MIN

UITSPRAAK

DRILL

Deze oefening kan volledig losstaan of gebruikt worden in de les. De deelnemers leren het verschil tussen bepaalde klanken. Ze oefenen de klanken ook in.

VOORBEREIDING

Schrijf woordparen die hetzelfde klinken op het bord. Voor de lagere niveaus paren als 'bal' en 'baal', voor de hogere niveaus paren als 'schort' en 'short'.

HOE?

1. Dril de uitspraak met de groep. Eerst met de hele groep, daarna met enkele studenten apart.
2. Daarna kies je één woord en je vraagt de studenten om te zeggen welk woord het is.
3. Kies een woord uit elk woordpaar en spreek het klaar en duidelijk uit. De studenten bepalen welk woord het is.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kent de uitspraak perfect. Hij kan ook een groep voor zijn rekening nemen

Dril oefeningen - uitspraak

dap – dop
 sap – sop
 hak – hok
 klak – klok
 vat – vod
 bak – bok
 kast – kost
 bas – bos
 hand – hond
 bal – baal
 gap – gaap
 zon – zoon
 prat – praat
 zaak – zak
 baas – bas
 kwak – kwaak
 gaat – gat
 slaan – slaat
 baas – bazen
 naam – nam
 maan – man
 gaaf – gaf
 buur – boer
 lus – Loes
 Rus – roes
 oer – uur
 vuren – voeren
 ploep – plup
 rust – roest

TIPS

- Wat gemakkelijk of moeilijk is om te horen en uit te spreken hangt ook af van de andere talen die ze spreken. Als er algemene problemen zijn, kun je ze even apart toelichten.

A2-C2

20 MIN

20 min of langer afhankelijk
van de voorbereidingstijd en
de bijkomende vragen

STUDENTEN- VERHALEN

Deze activiteit is interessant als je meer dan één vrijwilliger hebt. Kleine groepen met een vrijwilliger zorgen voor een intieme sfeer. Je kunt dit spel ook doen voordat studenten hun verhaal opschrijven.

MATERIAAL

De verhalen die de studenten hebben voorbereid.

HOE?

1. De studenten vertellen hun verhaal in groepjes van drie. Het kan een verhaal zijn dat gebaseerd is op een thema waar rond je in de klas gewerkt hebt, maar ook een persoonlijk verhaal of een sprookje dat ze gehoord hebben.
2. De vrijwilligers nemen plaats in een groepje.
3. Elke student krijgt vijf minuten voor het verhaal.
4. Na elk verhaal stellen de vrijwilliger en de andere studenten vragen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger dient de verteller aan te moedigen met zijn body language, zonder vragen te stellen. Na het verhaal laat zij/hij de studenten vragen stellen. Daarna kan zij/hij open vragen stellen: hoe voelde je je, wat is er daarna gebeurd, hoe heb je dit verhaal vernomen,...

TIPS

- Veel hangt af van het verhaal van de studenten. Als het iets is wat studenten zelf hebben meegemaakt, zal de interesse groter zijn: een dilemma, een conflict, een moeilijke reis.
- Je kunt studenten aanmoedigen om een persoonlijk verhaal te vertellen: waar het hart van vol is, loopt de mond van over.
- Als vijf minuten te lang is, mag je vroeger stoppen.

A1-C2

30 MIN

GEHOORD:

CONVERSATIE LERAAR EN VRIJWILLIGER

Studenten luisteren naar de leraar en de vrijwilliger. Daarna stellen ze vragen. De studenten krijgen de kans om een wat langer interview te beluisteren tussen twee ervaren sprekers. Studenten horen vaak niet veel conversaties in de taal die ze leren.

HOE?

1. De leraar en de vrijwilliger spreken een tiental minuten met elkaar, terwijl de studenten luisteren. Het gesprek hoeft niet voorbereid te worden. Het kan gaan over gezin en familie, het dagelijks leven of een ander onderwerp dat iedereen interesseert of in een vorige les aan bod kwam. Misschien kunnen de studenten zelf een thema aanbrengen.
2. De leraar en de vrijwilliger beginnen aan hun conversatie.
3. Na afloop kunnen de studenten vragen stellen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger spreekt spontaan met de leraar zoals hij dat altijd doet. Hij kan zijn taalgebruik wel aanpassen aan het niveau.

TIPS

- Na de conversatie kunnen de studenten praten over wat ze gehoord hebben.
- Het is voor de vrijwilliger goed om vooraf te weten welk niveau de studenten hebben.
- De studenten leren de vrijwilliger beter kennen, wat bijzonder nuttig is als zij/hij voor langere tijd bij de klas betrokken is.
- Voor beginners hoeft het interview niet zo lang te duren. Het mag ook wat makkelijker zijn.

A2–C2

10-20 MIN

Er moet plaats zijn om
in rond te wandelen.

VIND IEMAND DIE...

Dit is een goede opwarmingsactiviteit in het begin van de les of bij een nieuw thema. Ook ideaal voor mensen die elkaar nog niet goed kennen. Je moet je blad zo snel mogelijk invullen door vragen te stellen aan je klasgenoten.

VOORBEREIDING

Geef de deelnemers een werkblad met een vijftal zaken op die bij de groep passen. Bijvoorbeeld.

Zoek iemand die...	Naam
met de fiets rijdt	
Arabisch spreekt	
van hiphop houdt	

Het kan ook over een nieuw thema gaan, bijvoorbeeld wonen.

Zoek iemand die...	Naam
in een flat woont	
in een huis woont	
een tuin heeft	
een tuin had	
een huis kan bouwen	
graag woont waar zij/hij is	

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger loopt rond om te helpen met de vragen bij de lagere niveaus. Zij/hij kan ook gewoon meedoen en zo kennismaken met de studenten.

Voor lagere niveaus kun je een derde kolom gebruiken:

Zoek iemand die...	Vraag	Naam
Met de fiets rijdt	Rijd je met de fiets?	

HOE?

1. Laat de tweede kolom invullen per koppel. De leraar en de vrijwilliger kunnen een handje helpen. Laat elke deelnemer een blad invullen.
2. Oefen de uitspraak van de vragen in per groep. Doe het met de vrijwilliger even voor. Dit kan ook leuk zijn voor de hogere niveaus, waarbij je ingaat op klemtoon, nadruk en toon.
3. Laat de studenten rondlopen met hun blad, vragen stellen en namen noteren. De vrijwilliger kan ook gewoon meedoen.
4. Wie het eerst klaar is, wint.
5. Daarna leest elke student voor wie hij gevonden heeft. Op die manier leren de studenten elkaar beter kennen.

A1-C2

30-120 MIN

FOTODAGBOEK

De studenten tonen foto's die iets voor hen betekenen en die later nog kunnen worden gebruikt. De oefening draagt bij tot een beter groepsgevoel.

MATERIAAL

Deze activiteit werkt het best als iedereen in de klas een fototoestel heeft. Wie geen fototoestel heeft, kan bij iemand gaan staan die er wel een heeft. Ook op het internet en in magazines kunnen mooie foto's gevonden worden.

HOE?

1. Vraag of iedereen weet hoe een foto te maken.
2. Indien niet, doe het dan even voor met studenten die het wel kunnen. Ook de vrijwilliger kan bijspringen.
3. De studenten maken een foto over een bepaald thema. Bijvoorbeeld iets dat belangrijk is in hun leven, iets wat iets zegt over het nieuwe thema in de klas (familie, gezondheid,...).

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger helpt de studenten om te praten over hun foto's. Zij kunnen ook bepaalde woorden of zinnen op het bord schrijven

4. In de volgende les kunnen de studenten over hun foto praten in een groep.
5. Daarna worden de foto's in de hele klas besproken. De leraar schrijft bepaalde woorden op het bord.
6. Koppel hier eventueel een schrijfoefening aan. Bijvoorbeeld: de studenten schrijven drie zinnen op bij hun foto, ze maken een gedicht of schrijven een kortverhaal.

TIPS

- Praten over de foto's kan op elk niveau.
- Ideaal heb je twee of drie vrijwilligers.
- Als het om technische discussies gaat, is het handig als de vrijwilliger dezelfde taal spreekt als de studenten.

A2–C2

45 MIN

EEN MUSEUM BEZOEKEN

De studenten leren concreet wat ze in de klas geleerd hebben. Je kunt deze activiteit samen met de vrijwilliger doen op het einde van een trimester of als je een bepaald hoofdstuk gedaan hebt rond kunst. Ze hebben de meeste woordenschat in de klas geleerd. Ideaal voor vrijwilligers die de lessen bijgewoond hebben.

MATERIAAL

Idealiter vindt de activiteit plaats in een museum. Anders kan de leraar met foto's van schilderijen werken.

HOE?

1. Verdeel de klas in kleine groepjes met één leraar of vrijwilliger per groep.
2. Elke groep kiest een kunstwerk (schilderij, beeldhouwwerk, tekening,...).
3. De vrijwilliger stelt vragen over het kunstwerk. Wat zie je? Kun je het kunstwerk beschrijven? Wat vind je leuk? Wat wilde de kunstenaar laten zien? Etc.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Zij/hij stelt vragen over het kunstwerk, zodat de student zich kan uitdrukken. Samen met de leraar bepaalt de vrijwilliger welke woordenschat ze willen gebruiken: (kleuren, stoffen,...). De vrijwilliger vraagt ook om een rangschikking te maken van de beste kunstwerken en uit te leggen waarom.

4. Daarna krijgt iedereen tien minuten om een ander kunstwerk te kiezen waarvan ze houden. De groep komt opnieuw samen.

5. Je bekijkt de kunstwerken. Elke student legt uit wat het kunstwerk voorstelt en waarom hij ervan houdt. De vrijwilliger kan eventueel vragen stellen. De vrijwilliger noteert de kunstwerken. Op het einde wordt het beste kunstwerk gekozen.

TIPS

- Studenten mogen ook in koppels werken. Individueel werk kan te moeilijk zijn.

A1–C2

 10-20 MIN

LOPEND DICTEE

Studenten kopiëren in koppels een tekst. Het is een wedstrijd; wie het eerst klaar is, wint. Ideaal om lees- en schrijfvaardigheid in te oefenen. Je kunt de activiteit ook doen met verschillende niveaus en op die manier differentiëren. Als je differentieert, probeer je ervoor te zorgen dat alle studenten op hetzelfde moment klaar zijn. Een vrijwilliger is handig als je met een oneven aantal studenten bent of als het niveau verschilt.

MATERIAAL

Teksten en plasticine.

VOORBEREIDING

Kies een aantal teksten per niveau. Studenten met een laag niveau krijgen een eenvoudige tekst, bijvoorbeeld over niet-roken. Andere studenten krijgen een wat langere tekst. Hang de teksten tegen de muur buiten de klas. De moeilijke teksten hangen verder van de klas.

HOE?

1. Maak koppels per niveau.)
2. Eén persoon per koppel rent naar de tekst. Ze proberen zoveel mogelijk tekst te onthouden en lopen terug naar de andere student.
3. De lopers mogen niets opschrijven. Je kunt hen zelfs zeggen dat ze hun handen op de rug moeten houden.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kan rondlopen en vragen beantwoorden van de schrijvers over de betekenis van bepaalde woorden.

Als hij meespeelt, wordt hij de schrijver. Op die manier kan hij zwakkere studenten helpen.

De vrijwilliger let ook op de regels: de lopers mogen niets opschrijven)

4. Als de tekst klaar is, krijgt elk koppel nog één minuut om de tekst na te lezen.
5. Daarna krijgt de schrijver de originele tekst te zien, die hij kan checken met wat hij ervan gemaakt heeft.

A1–C2

30-90 MIN

DE KAART VAN MIJN BUURT

De studenten maken een kaart voor wie nieuw is op school, met alles erop en eraan. Dit spel is goed om na te gaan wat en wie waar is op school en in de buurt. Misschien weten de studenten beter dan de leraar en de vrijwilliger waar ze voor bepaalde dingen moeten zijn. Zij zijn de experts.

MATERIAAL

Grote papieren en stiften.

HOE?

1. De studenten werken in kleine groepen, bij voorkeur volgens waar ze wonen. Als iedereen in dezelfde buurt woont, kun je ze verdelen per niveau. Elke groep krijgt een groot blad papier en stiften.
2. De studenten beelden zich in dat er iemand nieuw is. Vraag aan de studenten om een kaart te maken met daarop de interessantste plaatsen. Ze moeten de plaatsen ook benoemen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Optie 1

De vrijwilliger kan helpen met de vragen en antwoorden: spelling, grammatica,... Hij kan ook dingen opschrijven, als de studenten het nog niet kunnen.

Optie 2

De vrijwilliger kan ook gewoon meedoen met de studenten als hij een bepaalde buurt goed kent.

3. De lagere niveaus kijken naar de belangrijkste plaatsen: school, bank, dokter,... In de hogere niveaus kan men verder gaan: een leuke dokter die Spaans spreekt, een winkel met het beste brood,...

4. Als de kaarten klaar zijn, kunnen de studenten rondlopen en naar de andere kaarten kijken. Per kaart kan iemand uitleg verschaffen.
5. Je kunt dieper op de zaken ingaan met een groepsgesprek. Kennen ze hun wijk goed? Hebben ze iets bijgeleerd? Wat zouden ze nog meer willen weten? Je kunt de vragen op een groot papier schrijven en er samen op antwoorden. Het kan ook een taak worden: vind een antwoord tegen de volgende les.

A1

60-120 MIN

TAAL- ERVVARINGEN

De studenten maken een verslag van een speech. De activiteit vertaalt woorden en concepten die studenten kennen in geschreven vorm. Het stimuleert studenten ook om zich uit te drukken en hun eigen verhaal te vertellen.

MATERIAAL

Pen en papier.

VOORBEREIDING

De vrijwilliger weet op voorhand wat het thema is of welke vraag de studenten moeten beantwoorden. Wat heb je in het weekend gedaan? Hoe was de schoolreis?

HOE?

Voor de vrijwilligers

1. Vraag de student om over haar/zijn ervaring te vertellen. Noteer letterlijk wat de student zegt. Gebruik geen te lange zinnen. Zorg ervoor dat de student kan zien wat je noteert.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger kan de oefening doen met een student die weinig schrijfervaring heeft.

2. Als je vijf à tien zinnen hebt, lees je de tekst voor.
3. Daarna leest de student de tekst.
4. Vraag of ze iets willen veranderen of toevoegen. Het kan zijn dat woorden ontbreken of dat de zinsstructuur niet klopt. De student leest de tekst nogmaals voor.
5. Focus op bepaalde kernwoorden. Bijvoorbeeld: waar is het woord 'feestje'.
6. Je kunt met bepaalde woorden spelen. Wat is dit woord: 'ptray'? (party).
7. Lees alle teksten voor aan de klas.

A2-C2

20 MIN

EEN KRANT

LEZEN

De studenten beantwoorden vragen over een krant. Ze gebruiken verschillende technieken: algemene vragen, detailvragen,... Je dient een aantal Engelse kranten te verzamelen. Het is een leesactiviteit waarin bepaalde technieken aan bod komen. Vrijwilligers zijn erg nuttig hier, omdat je altijd met niveauverschillen zit.

MATERIAAL

- Een krant per leerling.
- Een blad met richtlijnen voor de vrijwillige.

HOE?

1. Verdeel de klas in groepen (per niveau). Geef elke student een krant.
2. De leraar en de vrijwilliger werken met een andere groep.
3. De vrijwilliger leest de richtlijnen voor in zijn groep, de leraar in de andere groep. Pas ze aan volgens de krant en volgens het niveau.
4. Richtlijnen:
Je leest het volgende hardop voor. 'Ik ga je vragen om bepaalde dingen te vinden in de krant. Als je ze gevonden hebt, steek je de krant omhoog en laat je het antwoord zien.'

Bijvoorbeeld:

- Waar is de voorpagina?
- Zoek een artikel over geld
- Zoek een kruiswoordraadsel
- Zoek een artikel dat je interesseert
- Zoek het weerbericht
- Waar begint de sport?

Voor hogere niveaus kun je het volgende vragen:

- Waar vind je een artikel met commentaar van een journalist?

TIPS

- Het is niet erg als bepaalde studenten een woord niet kennen. Als een paar andere studenten het woord wel kennen, nemen ze het gauw over. Als niemand het woord kent, kun je het zelf aanbrengen.

A1-C2

20-60 MIN

LEES EEN BIOGRAFIE

Studenten lezen algemene dingen en details over iemand. Deze leesactiviteit kan aangepast worden aan het niveau.

MATERIAAL

- Biografieën van enkele mensen.
- Werkbladen met vragen bij de teksten.

VOORBEREIDING

BZoek biografieën van interessante mensen. Minstens twee per groep. Je mag ook foto's toevoegen.

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

De vrijwilliger is nuttig om te helpen bij studenten die het moeilijk hebben. De leraar en de vrijwilliger lopen rond en beantwoorden vragen. De vrijwilliger moet de biografieën ook lezen, zodat hij kan helpen waar nodig.

TIPS

- De notities van de studenten zijn geen formele teksten. De vrijwilliger hoeft niet te veel te corrigeren. Het is een leesactiviteit. De klemtoon ligt dus niet op het correcte taalgebruik, maar hij kan wel helpen bij spelling.

HOE?

1. Laat de studenten per twee werken. Geef eerst een foto van de persoon.
2. Laat de koppels dingen opschrijven die ze kennen. Als ze de persoon niet kennen, mogen ze raden: nationaliteit, leeftijd, beroep, hobby's,... De leraar en de vrijwilliger helpen een handje om de dingen op te schrijven.
3. Daarna lezen ze de tekst en zien ze of ze correct waren: aankruisen wat goed was, schrappen wat fout was.
4. Leerkracht en vrijwilliger lopen rond om de antwoorden van de studenten te bekijken, die waarschijnlijk op verschillende momenten zullen klaar zijn. Ze krijgen dan een papier met de volgende stap op (zie verderop)..
5. Als ze hiermee klaar zijn, krijgen de studenten een nieuw blad met extra vragen. Er kunnen ook vragen bij zijn zoals: wat heeft je het meest verrast in verband met de persoon, wat zou je haar/hem graag vragen,...

B1–C2

20-60 MIN

MIJN TAAALLEVEN

Een interessante activiteit rond talenkennis, onderwijs en identiteit. De studenten schrijven en presenteren een coherente tekst.

HOE?

1. De studenten hebben al heel wat talenkennis opgebouwd. Vraag aan de studenten welke talen ze spreken en hoe goed (niets, enkele woorden, kan een gesprek voeren, vloeiend). Je zult versteld staan hoeveel verschillende talen je kent.
2. De studenten schrijven een tekst over hun taallevens zoals in een autobiografie. Eerst noteren ze 5 à 10 leuke titels. Leuke, droevige, abstracte, creatieve titels die de luisteraars nieuwsgierig maken.

Niet:

- Pools
- Engels

Maar wel:

- Portugees van Brazilië. De taal van het hart
- Alles voor de liefde: Russisch voor Vladi
- Een Braziliaan in Madrid: Spaans in de keuken van de chef

WAT DOET DE VRIJWILLIGER?

Zij/hij loopt met de leraar rond en kan hulp bieden bij het maken van de titels. Zij/hij kan ook zelf het voorbeeld geven en vertellen over haar/zijn taalbiografie bij wijze van introductie.

3. De leraar en de vrijwilliger kunnen hierbij helpen.
4. Daarna worden de titels voorgelezen. De andere studenten kunnen er een titel uit kiezen.
5. Daarna beschrijft de student meer details over dat onderwerp. Over welke taal heb ik het? Wanneer was het? Waar heb ik de taal geleerd? Vond ik het leuk? Wat vind ik van de taal nu? Wat was mijn eerste woord, mijn leukste woord,... Daarna leest de student het voor of spreekt erover. De andere studenten stellen bijvragen.

6. Nadenken over dit onderwerp kan tot verrassende inzichten leiden over het taalgebruik in de klas.
Je kunt de activiteit ook aanpassen: mijn sportleven, mijn muziekleven, mijn reisbiografie, mijn leesbiografie,...

Stof tot nadenken

Op het einde van dit boek geven we enkele artikels die stof bieden tot nadenken. Het gaat over pedagogische aspecten, maar ook politieke en culturele elementen komen aan bod.

Heel wat mensen onder ons geven les aan vluchtelingen en andere migranten om hen een beter leven te geven. Nadenken over onze lespraktijk kan daartoe bijdragen. Het kan ook helpen om de structurele, politieke, economische en culturele verschillen kleiner te maken. Wat je hierna vindt, zet alles in een bredere context. De houding en de praktijk die we in ons werk stoppen, kunnen de vluchtelingen helpen om de uitdaging aan te gaan en ze te overwinnen. Wat jij, als leraar, voordoet of zegt aan vrijwilligers, kan hen ook helpen om ze echt in te schakelen in de klas.

INTEGRATIE

Integratie is een beladen woord. Het is belangrijk om bij het begrip integratie stil te staan. Het gaat snel over wij en zij, maar in werkelijkheid is het veel complexer.

Eerst en vooral is sociale integratie veel meer dan een succesvolle mix van nieuwkomers en autochtonen. Het gaat niet alleen om nationaliteit en taal, zoals vaak wordt gezegd, maar ook over sociale klasse, leeftijd, geslacht, religie en regionale identiteit. Vaak zijn er evenveel verschillen binnen een zelfde groep als tussen verschillende groepen.

Discussies over integratie kunnen gaan over het recht van migranten om deel te nemen aan initiatieven binnen hun gemeenschap, maar evenzeer over de verantwoordelijkheid van migranten om te leren via de regels van het land waarin ze terechtkomen met zijn culturele normen. Het kan bekeken worden als eenrichtingsverkeer (regels en verantwoordelijkheden voor migranten) of als tweerichtingsverkeer (regels en verantwoordelijkheden voor iedereen). Terwijl tweerichtingsverkeer eerlijker en meer inclusief lijkt, ziet het er vaak ook moeilijker uit.

Als leraar kun je een vrijwilliger stimuleren om open te staan tegenover integratie. Je kunt de vrijwilligers aanmoedigen om zelf te ontdekken waar een vluchteling mee te maken heeft en

welke moeilijkheden zij hebben om zich thuis te voelen. Nieuwkomers kunnen interesse tonen voor de nieuwe cultuur; vrijwilligers kunnen hen hierbij helpen. Misschien zijn sommige studenten in dit verband zelfs beter geplaatst dan de leraar of de vrijwilliger. Het is namelijk zo dat cultuur en behoren tot niet zo eenvoudig te bepalen zijn. Verschillen in cultuur, kennis en gewoontes tussen leraars en vrijwilligers kunnen dit duidelijk maken en ervoor zorgen dat een en ander met meer nuance bekeken wordt.

“De aanpassing aan een nieuwe omgeving vraagt tijd en het delen van kennis. De (taal)klas is een goede plaats om dit te doen.”

‘Whose Integration?’
research project D. Bryers,
B. Winstanley, M. Cooke

“Tijdens het project hadden we het over integratie als ‘tweerichtingsverkeer’, waarbij de last niet zomaar bij de migrant ligt. Hij hoeft zich niet zomaar aan te passen en zijn gaststaat proberen te begrijpen. We stelden zelfs vast dat de realiteit complexer is. (...) Onverwachte banden werden gevormd die de grenzen van cultuur, nationaliteit, klasse en religie overstegen en velen van ons zijn gevlucht uit onze comfortzone.”

‘Whose Integration?’
research project D. Bryers,
B. Winstanley, M. Cooke

VAN STUDENT TOT VRIJWILLIGER

English For Action (EFA) in Londen geeft al sinds 2014 Engels aan volwassenen in een lagere school. Farhana was een van de studenten. Als actieve ouder in de school wist ze hoe belangrijk Engels was, niet alleen op school, maar ook daarbuiten. Ze had ook door dat de Engelse les mensen bij de school zou betrekken.

Toen de lessen begonnen, was het een gemengde groep en Farhana zat in het hoogste niveau. Plotseling werd de klas veranderd in een beginnersgroep. Farhana zei dat ze wou helpen als vrijwilliger.

'Farhana heeft geweldig geholpen om de studenten te laten komen en om ze aan te moedigen om aan de activiteiten deel te nemen', zegt leraar Becky Winstanley. 'Ze heeft een geweldig goed contact met alle studenten, die vaak op haar een beroep doen, zelfs als ik er ben. Ik zie dat de studenten haar vertrouwen. Voor moeilijkere opdrachten vraag ik Farhana om mij te volgen, zodat ze het werk nadien kan overnemen.'

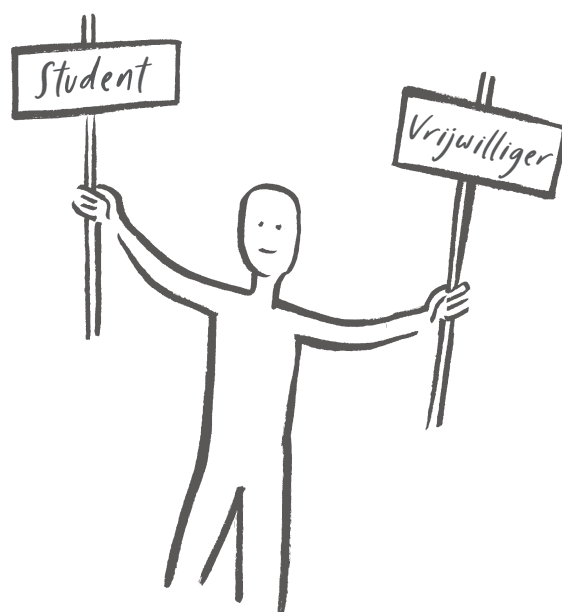
'Sommige taken zijn heel tijdrovend en ik kan onmogelijk overal aanwezig zijn. Het is geweldig dat ik een taak kan uitleggen en dan aan Farhana kan vragen om verder te doen. Het kan gaan over het lezen of opnieuw lezen, spelling of het gebruik van flashcards,

bijvoorbeeld. Terwijl zij dat doet, kan ik andere studenten helpen die sneller werken of met iets anders bezig zijn.'

Farhana helpt ook met Bengaals in de klas. Op één na zijn het allemaal mensen die Bengaals spreken en Farhana helpt vaak bij de vertaling van de richtlijnen of de uitleg. De studenten weten ook dat ze Farhana iets kunnen vragen in het Bengaals. 'Ik maak graag gebruik van de andere talen van de studenten om het leerproces te bevorderen en Farhana's talenkennis helpt me daarbij', zegt Becky.

Farhana helpt ook bij de teambuilding en bij het hele schoolgebeuren. 'Farhana is geweldig grappig en we hebben vaak gelachten', zegt Becky. 'Het is een geweldige vrouw en we vinden haar allemaal leuk.'

Farhana doet veel voor de Chisenhaleschool. Ze geeft belangrijke informatie door over de school, bijvoorbeeld over de volgende cursussen en andere activiteiten. Ze moedigt leerders aan om te komen en zich in te zetten. Ouders nemen direct contact op met haar als ze een probleem hebben. De les Engels zit altijd vol.

PARTICIPATIEVE PEDAGOGIE EN VRIJWILLIGERS

WAT IS PARTICIPATIEF TALENONDERWIJS?

Het is de bedoeling om ongelijkheid en onrechtvaardigheid aan te pakken door het leerproces democratischer en krachtiger te maken. Zo krijgen de studenten in de praktijk meer invloed op hun klas en op wat er gebeurt. Met deze aanpak worden geen vooraf bepaalde leerplannen en handboeken gebruikt. De leraar luistert naar zijn studenten en bepaalt zo de thema's die het meest relevant zijn. Op die manier komen de leerplannen tot stand. Het echte leven van de studenten staat op het voorplan. De studenten geven constant commentaar en sturen de plannen bij.

Studenten worden beschouwd als experts wat hun interesses betreft en hun taalbehoeften. Dit staat tegenover de onrechtvaardigheid die ze buiten de klas ervaren. Vrijwilligers kunnen hier ook toe bijdragen door respect te tonen voor de studenten en interesse voor hun standpunten en behoeften.

Deze aanpak is geïnspireerd door de Braziliaanse opvoeder Paulo Freire. In Groot-Brittannië werd in dat verband het zogenaamde 'Reflect ESOL'-project gelanceerd tussen 2007 en 2011.

De leerkrachten maken dingen mogelijk. Zij brengen taal aan, maar hun belangrijkste taak is om alle studenten te stimuleren om mee te werken aan een krachtige, warme leeromgeving. Vaak gaat men in de klas dieper in op topics die centraal staan in het leven van de studenten. Een taal leren sluit daarbij aan.

VRIJWILLIGERS IN DE 'PARTICIPATORY' KLAS

De vrijwilligers dienen in de eerste plaats naar de studenten te luisteren, omdat zij de cursus bepalen. De studenten leren de doeltaal door ze zoveel mogelijk te produceren. De klemtoon ligt op dialogen, discussies en andere manieren om je uit te drukken (output) en niet alleen op luisteren en lezen (input). De vrijwilligers gaan in dit verhaal mee.

Maar een vrijwilliger kan natuurlijk ook gewoon meedoen in een discussie. Op die manier maakt zij/hij de leeromgeving rijker. Door deel te nemen aan de discussies wordt de kloof met de studenten ook kleiner, want iedereen is actief. Het project Xenia bijvoorbeeld is een workshop voor vrouwen waarbij de focus ligt op 'betekenisvolle integratie van twee kanten'. Xenia maakt geen onderscheid tussen taalleerders en taalexperten; iedereen is gelijk in de workshop.

In de klas wordt de kloof tussen de leraar en de studenten voortdurend in vraag gesteld. Hoewel de leraar de eindverantwoordelijkheid blijft behouden, zijn het de studenten die dingen aanbrengen en leren. Zo is het mogelijk dat studenten door-groeien tot vrijwilligers als ze een hoger niveau bereikt hebben.

MULTILINGUÏSTISCHE PEDAGOGIE

Heel wat recente sociolinguïstische studies wijzen op de vloeiende manier waarop mensen taal gebruiken in een context van verhoogde mobiliteit, migratiestromen en de taalkundige diversiteit in de wereld. In het verleden focusten linguïsten op bepaalde talen (Frans, Duits, Engels,...) die mensen spraken op verschillende niveaus. Ze werden onderverdeeld van beginners tot native speakers. Tweetaligheid werd niet aanvaard voor je het native speaker-niveau bereikt had. In de praktijk werd alleen de doeltaal gebruikt. Er is weinig tot geen bewijs dat dit ook beter werkt. (Zie Elsa Auerbach, *Reexamining English Only in the Classroom*, 1993). Hoe dan ook, het is belangrijk dat leraars en vrijwilligers het met elkaar eens zijn: één taal in de klas of meer?

Een alternatieve benadering gaat ervan uit dat iedereen over een vloeiend taalgebruik beschikt, dat te maken heeft met onze sociale, economische en geografische context, met ons leven met andere woorden. Bijvoorbeeld iemand die in Algerije geboren is, heeft ouders die Berbers praten. Hij studeert Handel aan de universiteit en gaat naar Londen via België. Als het over familie gaat, zal hij Berbers spreken. Hij kan standaard Arabisch lezen en heel wat andere varianten begrijpen, maar zal zich het best kunnen uitdrukken in Algerijns Arabisch. Hij schrijft en spreekt vloeiend Frans, vooral op academisch niveau, en kan zich steeds beter uitdrukken in het Engels. In België heeft hij ook wat Nederlands opgepikt en zelfs Vlaams. In een superdiverse gemeenschap als Londen kan het zijn dat hij alle talen gebruikt.

Wat impliceert dit voor het leren van een taal? In de eerste plaats waardeer je de talenkennis van de studenten. De student heeft immers belangrijke taalervaring. Hij zal zich zo meer op zijn gemak voelen en vlugger leren. Door te vragen hoe ze iets zeggen in hun taal leggen ze verbanden met de doeltaal. Door de moedertaal aan te wenden om de doeltaal te analyseren, kan het taalbewustzijn aangescherpt worden. Als je verschillende talen toestaat, kan dat leiden tot betere resultaten in de doeltaal.

Diverse talen zijn meer en meer kenmerkend voor de manier waarop we communiceren. Waarom zouden we dat ook niet doen in de klas? Eén taal opleggen (bijvoorbeeld alleen Engels in Londen) creëert een kunstmatige omgeving die niet authentiek is. Het kan nuttig zijn om met studenten te praten over hun taalgebruik, gemengde talen, tweetaligheid en taalverwerving. Je kunt ook praten over de thuistaal, de werktaal, de taal in de winkel,... (Zie Ofelia Garcia, *Problematising the Linguistic Integration of Migrants: the Role of Translanguaging and Language Teachers*, 2018).

Naast de gezonde pedagogische logica zijn er ook belangrijke politieke redenen om verschillende talen toe te laten. In Europa wordt taal gebruikt als een factor voor racisme door mensen die vijandig staan tegenover migratie en diversiteit. Zij willen niet alleen dat migranten de taal van hun nieuw land leren, maar ook dat ze stoppen met hun eigen taal in het openbaar en zelfs thuis. In Engeland, maar ook in andere landen, worden mensen vaak lastiggevallen als ze andere talen dan Engels spreken. Natuurlijk is het belangrijk dat nieuwkomers de doeltaal leren, maar we moeten ook de voordelen zien van de moedertaal op individueel en gemeenschapsniveau. Waar kun je beter tonen dat migranten welkom zijn en hun taal ook dan in de taalles? Als leraar is het van belang dat de vrijwilligers dezelfde visie delen.

Elsa Auerbach Text „Reexamining English Only in the ESL Classroom”

https://ncela.ed.gov/files/rcd/BE019020/Reexamining_English_Only.pdf

Ofelia Garcia Text „Problematising linguistic integration of migrants: the role of translanguaging and language teachers”

<https://www.degruyter.com/downloadpdf/book/9783110477498/9783110477498-005/9783110477498-005.pdf>

Maiz Broschüre Pädagogische Reflexivität in der Basisbildung
<https://www.maiz.at/projekt/maiz-bildung/basisbildung-und-paedagogische-reflexivitaet>

The Linguistic Integration of Adult Migrants / L'intégration linguistique des migrants adultes

<https://rm.coe.int/the-linguistic-integration-of-adult-migrants-lessons-from-research-l-i/168070a67f>

- **Language Support for Adult Refugees project resources**
<https://www.coe.int/lang-refugees>

TOT SLOT

BIBLIOGRAFIE

- **Volunteers in Language Learning for Refugees project resources** (including volunteer and organisations' toolkits)
<http://volunteersinlanguagelearning.eu>
- **Volunteers In Migrant Education project resources**
<http://languagevolunteers.co.uk>
- **Language Support for Adult Refugees project resources**
<https://www.coe.int/lang-refugees>

FEEDBACK-FORMULIER

Dit formulier kan je uitprinten en na elke les invullen. Leraar en vrijwilliger kunnen dit apart doen en daarna bespreken of ze kunnen het samen invullen.

HOE VOEL JE JE?

HOE WAS HET MET DE STUDENTEN?

WAT GING GOED IN DE LES?

WAT KON BETER?

VOLGENDE WEEK?

EVALUATIE EINDE TRIMESTER

Leraar bespreekt dit met de vrijwilliger

WAT VOND JE LEUK?

WAT HEB JE GELEERD?

WAT WAS MOEILIK?

HOE KUNNEN WE JE VOLGENDE KEER HELPEN?

HOE NODIG JE EEN VRIJWILLIGER UIT? RICHTLIJNEN VOOR LERAARS

Een samenvatting van wat in de inleiding van de toolkit staat. Op de volgende pagina staat een formulier

1. Leg uit wat je organisatie doet

- Doelstellingen
- Aanpak leraars
- De studenten worden met respect behandeld als deelnemers aan het leerproces
- Veel discussies over echte situaties
- We zorgen samen voor een warme leeromgeving
- Toegankelijkheid: gemengde niveaus, warme sfeer, ...

2. Welke rol heeft de vrijwilliger?:

- Maakt deel uit van de klas
- Legt contacten
- Maakt gebruik van haar/zijn ervaring en kennis op allerlei gebied
- Helpt de leraar als er verschillende niveaus zijn

Vermeld ook wat je niet verwacht van de vrijwilliger: fouten corrigeren, nieuwe woordenschat of grammatica aanleren zonder het de leraar te vragen,...

3. Spreek af wanneer je wilt dat de vrijwilliger komt en wat te doen als zij/hij niet kan komen (bijvoorbeeld sms zo snel mogelijk)

4. Deel mee met wie de vrijwilliger contact kan opnemen als er problemen zijn. Deel de vrijwilliger mee hoe hij verzekerd is.

5. Deel mee hoe de vrijwilliger onkosten kan inbrengen.

6. Bespreek met de vrijwilliger wat hij de verwachtingen zijn en hoe je hem hierbij kunt helpen. Bijvoorbeeld: referenties, samen met de leraar doceren gedurende één of twee lessen,...z

INSCHRIJVINGS- FORMULIER

Klas:

Leraar:	Lessen (dag en uur):
Klaaslokaal:	

Vrijwilliger:

Vornaam:	Familienaam:
Telefoon:	
E-mailadres:	
Adres:	

Checklist

☐	De vrijwilliger kent de organisatie (missie en doelstellingen).
☐	De vrijwilliger weet wat te doen als assistent.
☐	De vrijwilliger weet wat te doen als zij/hij niet kan komen.
☐	De vrijwilliger weet bij wie zij/hij terecht kan bij vragen en problemen.
☐	Indien nodig: de vrijwilliger weet dat een legal check nodig is en hoe dat in zijn werk gaat.
☐	De vrijwilliger weet hoe onkosten ingebracht moeten worden.
☐	De vrijwilliger is op de hoogte van de verzekering van de organisatie.

Verwachtingen van de vrijwilliger:

--

Afspraken:

--

Naam leraar:

Datum: / / .

OVER HET VOLUNTEERS IN LANGUAGE LEARNING FOR REFUGEES PROJECT

www.volunteersinlanguagelearning.eu

Dit onderzoeksproject van 2017-2018 wil de betrokkenheid van vrijwilligers verbeteren in taallessen voor vluchtelingen. Het project is een samenwerkingsverband van vijf organisaties: Caritas (Oostenrijk), CVO VOLT (België), de Deense raad voor vluchtelingen (Denemarken), EFA Londen (UK) en IBIS (Duitsland). Alle organisaties hebben heel wat ervaring op het gebied van taallessen voor migranten en vluchtelingen.

Het onderzoeksproject zoekt uit hoe vrijwilligers het best kunnen ingeschakeld worden in het leerproces van vluchtelingen.

AUTEURS

Tilman Fromelt (Caritas)
Günay Özyayli (Caritas)
Sanela Prašević (Caritas)
Gabriela Weissenegger (Caritas)
Dorinda Dekeyser (CVO/Volt)
Thomas Hybel Brandstrup (DRC)
Birgitte Ingsø Michelsen (DRC)
Dermot Bryers (EFA)
Cait Crosse (EFA)
Maren Franz (IBIS e.V.)

GRAFISCH ONTWERP

Maria Edlbacher
Dev Dutta

ILLUSTRATIES

David Mathews

ICONS

ear - Icon made by Freepik from www.flaticon.com
book - Icon made by Freepik from www.flaticon.com
clockwise - Icon made by Freepik from www.flaticon.com
smiling lips - Icon made by Freepik from www.flaticon.com
hand - Icon made by Freepik from www.flaticon.com
puzzle - Icon made by Freepik from www.flaticon.com

Caritas

Mede gefinancierd door het
programma Erasmus+
van de Europese Unie

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring van de inhoud in. De inhoud geeft de standpunten van de auteurs weer en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de daarin opgenomen informatie.